

Gryaabs lånesituation 2017-08-31**Ränteexponering**

Belopp i mkr

	Lån	Swaps	Räntetak	Ränteexponering %	
0-1 år	1144	0	0	1144	79%
1-3 år	300	150	0	450	31%
> 3 år	0	100	0	100	7%
Summa	1444	250	0	1694	117%

Belopp i tkr

Lån	Slutdag	Aktuell ränta		
		Fast	Rörlig	
Koncernbanken	2017-09	150 000		0,23% Bindningstid 2017-08-31-05
Koncernbanken	2017-12	300 000		0,29% Bindningstid 4 månader
Koncernbanken	2018-03	300 000	2,41%	Bindningstid 7 månader
Koncernbanken		691 651	1,50%	Checkreditlån, bindningstid 3 månader

Summa 1 441 651

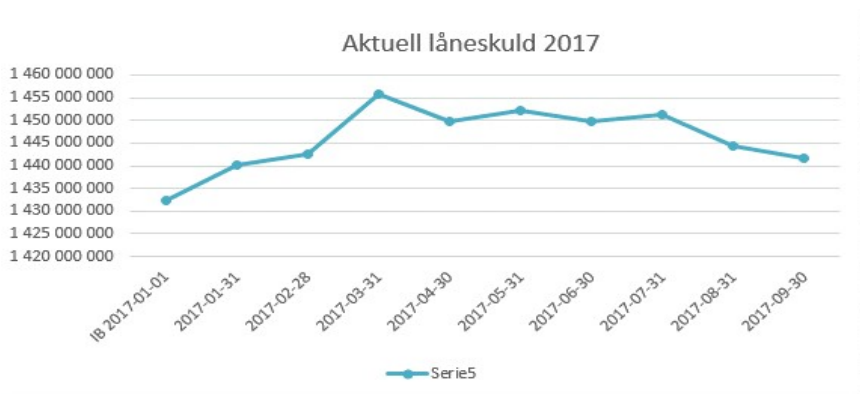
Swaps	Slutdag	Aktuell ränta	
		Fast	Rörlig
Koncernbanken, S431	2018-04	150 000	2,18%
Koncernbanken, S433	2020-07	100 000	2,66%
Koncernbanken, S417	2017-08	0	1,99%

Summa 250 000Saldo på kommunkontot per 2017-09-30 **691 651** (Limit 720 000)Aktuell medelränta under året **1,82**

Våra korta lån har ersatts av en checkcredit med en limit på f.n.620 mkr. Vi betalar ränta endast på utnyttjad kredit.

Aktuell ränta på checkreditlånet är 1,50%.

Bedömning av räntans utveckling är att den kommer att vara svagt uppåtgående under kommande år. Men att utfasning av lån och swappar och övergången till checkcredit har en positiv effekt på Gryaabs räntekostnader.

Ack. Utfall 2017-08				Helår	Helår	Helår
Utfall	Budget	Diff.	RESULTATRÄKNING 2017	Prognos 3-17	Budget-17	Bokslut-16
			Verksamhetens intäkter			
240 750	240 740	10	Taxor och avgifter	321 004	321 000	307 100
31 370	31 778	-408	Övriga intäkter	42 532	42 373	42 144
272 120	272 518	-398	Summa rörelseintäkter	363 536	363 373	349 244
			Verksamhetens kostnader			
			Övriga verksamhetskostnader			
18 067	21 144	3 077	Anläggnings- och underhållsmaterial	27 430	28 193	23 523
766	916	150	Hyra av anläggningstillgångar	975	1 221	1 486
24 125	22 907	-1 218	Bränsle, energi och vatten	32 352	30 544	32 984
9 338	9 845	507	Förbrukningsmaterial och reparationer	12 925	13 127	11 389
8 525	8 610	85	Entreprenader och köp av verksamhet	11 661	11 330	10 709
39 030	40 482	1 452	Övriga verksamhetskostnader	54 475	53 947	54 133
7 609	7 237	-372	Markhyror, fastighetsservice	9 992	9 650	9 319
107 460	111 141	3 681	Summa övriga verksamhetskostnader	149 810	148 012	143 543
			Personalkostnader			
37 282	39 854	2 572	Löner/Arvoden	52 356	53 170	50 033
18 693	19 005	312	Soc. avgifter/Pensioner	25 650	25 396	22 863
2 746	2 226	-520	Övriga personalkostnader	3 690	2 968	3 257
58 721	61 085	2 364	Summa personalkostnader	81 696	81 534	76 153
166 181	172 226	6 045	Summa verksamhetskostnader	231 506	229 546	219 696
			Kapitalkostnader			
			Av- och nedskrivningar			
74 008	79 089	5 081	Avskrivningar	101 140	105 456	86 322
74 008	79 089	5 081	Summa avskrivningar	101 140	105 456	86 322
31 931	21 203	10 728	Resultat före finansiella poster	30 890	28 371	43 226
			Finansiella intäkter o kostnader			
266	262	4	Övr. ränteintäkter o likn. resultatposter	351	349	358
19 754	21 539	1 785	Övriga finansiella kostnader	26 469	28 720	30 308
-19 488	-21 277	1 789	Summa finansiella poster	-26 118	-28 371	-29 950
93 496	100 366	6 870	Summa kapitalkostnader	127 258	133 827	116 272
12 443	-74	12 517	Resultat efter finansiella poster	4 772	0	13 276

Underskrift:

.....
Karin van der Salm

Nyckeltal - 2017

Ackumulerat			Text		Helår	Helår
Utfall	Budget	Avvik	Resultaträkning i tkr	Prognos 3-17	Budget-17	Bokslut-16
Övriga intäkter						
3 965	4 312	-347	Slutna system	5 325	5 750	5 672
2 264	2 775	-511	Organiskt avfall	3 075	3 700	3 218
15 821	14 474	1 347	Biogas Göteborg Energi	21 300	19 300	18 384
4 913	6 000	-1 087	Värmepumpen Göteborg Energi	7 500	8 000	7 619
Verksamhetens kostnader						
13 553	15 242	1 689	Kemikalier (Samlat)	20 176	20 323	15 335
18 931	17 362	-1 569	Slam	25 800	23 150	25 232

Genomsnittlig låneränta ack.-17 1,83% För. 2017

Låneskuld Tkr per 2017-08-31	1 441 651	
Låneskuld Tkr per 2017-08-31	1 444 456	- 2 805

Kommentar:

Övriga intäkter: värmepump är 1,1 mkr lägre än budget och biogas är 1,3 mkr högre än budget
organiskt avfall är ca 0,4 mkr lägre än budget.

Anläggning och underhåll: Reservdelar 1,2 mkr lägre än budget, kemikalieinköp är 1,6 mkr lägre än budget

Bränsle och energi : 0,9 mkr högre fjärrvärme för drift

Div verksamhet: Slamtransporter är 1,6 mkr högre än budget och konsult tekniskt (1,7 mkr under budget),
Konsult juridik (0,9 mkr under budget), konsult övrigt (0,8 mkr under budget)
avsättning för preliminära kostnader har sjunkit med 200 under månaden.

Löner: TF ligger 0,9 mkr lägre än budget och Drift 1 mkr (om man tar bort UKM)

En swap upphörde i augusti, omläggning av ett lån på 250 mkr gjordes i september
(checkkrediten ökade med 100mkr och nu har vi lån på 150 mkr istället för 250 mkr).

 Gryaab	2017-10-13	1(1)
--	------------	------

B72000848

Ledningshandbok

3 Mål\Verksamhetsplan

Beskrivning gällande 2017-10-04 t o m 2018-10-05

Handläggare: Karin van der Salm

Fastställare: Karin van der Salm

Gryaabs budgetdokument 2018

Syfte

Syftet är att beskriva de dokument som utgör underlag för budget och som ska fastställas av Gryaab styrelse inför kommande verksamhetsår. Styrelsen fastställer normalt nästa års budget i oktober.

Omfattning

Beskrivning av ingående dokument i budget samt dess syfte

Ansvar

Vd ansvarar för att dokumentet uppdateras årligen.

Gryaabs budgetdokument

1. Verksamhetsplan Gryaab och dess avdelningar (textdokument)

Beskriver de grundläggande ekonomiska förutsättningarna för nästkommande års budget inklusive en nulägesbild av Gryaabs ekonomiska situation.

Ansvarig: Vd

2. Budgetsammanställning 2018 (Exel)

Ordinarie sammanställning av budget för nästkommande år uppdelat på kostnadsställen inklusive sammanställning per avdelning.

Ansvarig: Vd

3. Gryaabs ekonomiska långtidsplan 2018-2022 (textdokument)

Syftet är att ge en bild av Gryaabs ekonomiska utveckling och avgiftsnivåer kommande 5 år. Det inkluderar såväl löpande driftskostnader som investeringar över de kommande 5 åren och ligger till grund för ägarnas egen ekonomiska planering.

Ansvarig: Vd

4. Gryaabs ekonomiska långtidsplan 2018-2022 (Exel)

Bakomliggande fakta för Gryaabs ekonomiska långtidsplan.

Ansvarig: Vd samt respektive AC

 Gryaab	2017-10-13	1(3)
--	------------	------

B72002569

Ledningshandbok

3 Mål/Verksamhetsplan

Beskrivning gällande 2017-10-04 t o m 2018-10-05

Handläggare: Karin van der Salm

Fastställare: Karin van der Salm

Verksamhetsplan Gryaab AB

Syfte

Syftet med den här beskrivningen är att utgöra underlag för budget 2018 för Gryaab AB.

Omfattning

Beskrivningen omfattar:

- Verksamhetsbeskrivning
- Uppdrag och mål för 2018
- Nödvändiga förutsättningar för att klara uppdraget

Ansvar

Vd ansvarar för att analysen genomförs årligen.

Verksamhetsbeskrivning 2018

Gryaab är ett regionalt aktiebolag som ägs av kommunerna Ale, Göteborg, Härryda, Kungälv, Lerum, Mölndal och Partille. Göteborgs stad är den största ägaren (71 procent). Gryaab styrelse utgörs av förtroendevalda politiker som tillsätts av ägarna.

Gryaab uppdrag formuleras i ägardirektivet och kan kortfattat sammanfattas enligt följande:

Gryaab ska på ett kostnadseffektivt sätt införa och driva system som samlar in och behandlar ägarnas avloppsvatten. Gryaab ska också medverka i en hållbar samhällsutveckling och ta vara på de resurser som finns i avloppsvattnet. Verksamheten finansieras av avgifter som debiteras de anslutna kommunerna och genom övriga intäkter.

Gryaab ansvarar i dagsläget för avledning och behandling av avloppsvatten från alla sju ägarkommunerna. Den totala anslutningen uppgår för närvarande till cirka 747 000 personer exklusive övrig anslutning i form av industrier och verksamheter.

Avledningen av kommunernas avloppsvatten sker via självfall i bergtunnlar som Gryaab äger och förvaltar. Rening av avloppsvattnet sker vid reningsanläggningen Ryaverket där också slam avskiljs och behandlas. Efter avvattning vidarebehandlas slammet via blandning eller kompostering för att framställa anläggningsjord och gödsel. Efter kemisk och biologisk rening leds det renade vattnet ut till Göta älv. I verksamheten ingår dessutom en slambehandlingsanläggning vid Syrhåla.

Efter rening vid Ryaverket kan Göteborg Energi pumpa en del av vattnet till sin värmepumpsanläggning. Här utvinns värmen i det renade avloppsvattnet. Sedan återförs vattnet till Gryaab innan det leds ut till Göta älv, via Gryaab utloppstunnel.

Gryaab producerar och levererar också stora mängder biogas till Göteborg Energi som renar gasen till fordonsgas. Gryaab tar emot och behandlar organiskt rotbart avfall, slam samt avloppsvatten från slutna tankar.

Verksamheten är tillståndspliktig enligt miljöbalken och ett antal miljökrav och villkor är fastställda för verksamheten. De viktigaste miljövillkoren gäller utsläpp av organiskt material samt näringsämnen kväve och fosfor till havet. Miljövillkoren har fastställts både som riktvärden och som gränsvärden. Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för verksamheten.

Uppdrag/Mål 2018

Gryaab mål och uppdrag utgår från styrelsens inriktningsdokument där styrelsen årligen tar fram och

uppdaterar de inriktningar som ska styra verksamheten. I arbetet med att ta fram inriktningsdokumentet utgår styrelsen från följande:

- Ägardirektiv
- De mål, inriktningar och uppdrag som berör bolaget i ägarnas budget för kommande år
- Andra styrande dokument från ägarna såsom till exempel miljöprogram, klimatprogram och kemikalieplan.
- Omvärldsanalys (Strategiska frågor)
- Gryaabs identifierade väsentliga miljöaspekter och bindande krav
- Genomförda riskanalyser för bolaget

Sammanfattningsvis för 2018 så anger styrelsen inriktningen att fortsatt upprätthålla en verksamhet som klarar krav för fosfor och BOD medan avskiljning av kväve maximeras så långt som det är ekonomisk och miljömässigt rimligt.

Verksamheten ska bedrivas så att de anslutna VA-kollektiven får en kostnadseffektiv behandling av sitt avloppsvatten. Verksamheten ska även präglas av en hög nivå av säkerhet och en god arbetsmiljö.

Gryaab ska vara en ansvarsfull arbetsgivare som fortsatt utvecklar personalens samlade kompetens, engagemang och arbetsglädje.

Förutsättningar 2018

Generella budgetförutsättningar

Gryaab budgeterar alltid för ett så kallat "normalår". Det innebär att den totala vattenvolymen som ska behandlas är på ungefär 125 miljoner kubikmeter och att det är normala temperaturförhållanden över året. Vid avvikelse från "normalår" påverkas Gryaabs kostnader.

Gryaabs övriga intäkter

Gryaabs intäkter är budgeterade till 43,2 mkr för 2018 vilket kan jämföras med budget 2017 som var 42,3 mkr. Ökningen beror huvudsakligen på ökade intäkter för försäljning av gas samt intäkter från utvinning av värme i utgående vatten.

Personal

Den totala personalkostnaden för 2018 är budgeterad till 84,4 mkr vilket kan jämföras med budget 2017 som var 81,5 mkr. Ökningen härrör från årliga lönejusteringar men innehåller även en utökning av personalen som syftar till att minska inhyrning av personal inom några områden samt en industridoktorandsatsning.

Driftskostnader

För 2018 är Gryaabs driftskostnader budgeterade till 152,8 mkr vilket kan jämföras med budget 2017 som var 148,0 mkr. Nedan följer en beskrivning av de större ingående kostnaderna.

Kemikalier

Kemikaliekostnaden för 2018 är budgeterad till 22,4 mkr vilket kan jämföras med budget 2017 som var 20,3 mkr. Ökningen beror delvis på en fortsatt utökad ambition att köpa fossilfri kolkälla (metanol) och Gryaab har avsatt 2 mkr för detta ändamål. Den nya utrustningen för slamavvattning ger en ökad kemikalieförbrukning men i gengäld får vi en väsentligt lägre kostnad för elenergi. Utökad avskiljning av kväve med nya EN-anläggningen ger slutligen en ökad förbrukning av kolkälla.

Energi och vatten

 Gryaab	2017-10-13	3(3)
--	------------	------

Budget för energi och vatten är 35,2 mkr vilket kan jämföras med budget 2017 som var 30,5 mkr. Ökningen är relaterad till ökade kostnader för värme på grund av nytt avtal. Elpriserna är något högre än 2017 men betraktas fortsatt låga. Förbrukningen för 2018 ökar dock något på grund av tillkommande anläggningsdelar och ökad belastning i form av anslutna personer.

Slam

Kostnaden för slam är för 2018 budgeterat till 25,3 mkr vilket kan jämföras med budget 2017 som var 23,1 mkr. Ökningen är relaterad till att budget 2017 var baserad på en väsentlig ökad avvattningsgrad. Den nya utrustningen för slamavvattning visar dock en mer moderat förbättring, i jämförelse med tidigare utrustning, och budget 2018 är baserad på utfall 2017. Ökad anslutning innebär dock en ökad mängd slam.

Reparation och underhåll

Kostnaden för reparation och underhåll är budgeterad till 24,4 mkr vilket kan jämföras med budget 2017 där motsvarande siffra var 25,8 mkr.

Konsulter, inhyrd arbetskraft och köpta tjänster

För 2018 är budget inom området 21,1 mkr vilket kan jämföras med budget 2017 som var 20,5.

Övriga kostnader

Övriga kostnader för 2017 är budgeterade till 31,1 mkr vilket är i samma storleksordning som 2017 då motsvarande siffra var 32,1 mkr.

Avskrivningar

Gryaabs avskrivningar för 2018 är budgeterade till 105,3 mkr vilket kan jämföras med budget 2017 som var 105,6 mkr. Då alla nya anläggningsdelar är aktiverade under 2017 ligger avskrivningarna i balans.

Räntekostnader

Gryaabs räntenettokostnader för 2018 är budgeterade till cirka 26,0 mkr vilket är en minskning från budget 2017 som var 28,4 mkr. Gryaabs medellånevolym ökar från nivån 1 425 mkr till nivån 1 435 mkr under 2017 på grund av pågående investeringar. Avvecklingen av flera dyra ränteswappar gör att den bedömda medelränta sjunker till nivån 1,8 procent för 2018.

Sammanfattning

Med anledning av ovanstående föreslås att Gryaabs avgifter för 2018 budgeteras till 321 mkr och Gryaabs obeskattade reserver minskas med 4,3 mkr. Detta innebär att avgifterna ligger på samma nivå som 2017 ökas inte med 4,3 mkr som vi tidigare prognoser. Totala kostnader för verksamheten ligger i nivå med prognosen som gjordes i samband med budget 2017, 325,3 mkr. Gryaabs obeskattade reserver förväntas bli på nivån 72-73 mkr vilket bedöms vara en rimlig nivå.

Fastställd av Gryaabs styrelse 2017-10-29

B72002574

Ledningshandbok

3 Mål/Verksamhetsplan

Beskrivning gällande 2017-10-09 t o m 2018-10-10

Handläggare: Lisa Bergman

Fastställare: Karin van der Salm

Verksamhetsplan Stab 2018

Verksamhetsplan Stab 2018

Syfte

Syftet med den här beskrivningen är att utgöra underlag för budget 2018 för STAB.

Omfattning

Beskrivningen omfattar:

- Verksamhetsbeskrivning för Stab
- Uppdrag och mål för 2018
- Nödvändiga förutsättningar för att klara uppdraget

Ansvar

AC Stab ansvarar för att analysen genomförs årligen.

Verksamhetsbeskrivning

Avdelningen Stab innehar befattningar där rollinnehavarna, åtta medarbetare, har som uppdrag att stödja organisationen dels genom administrativ samordning, kommunikation, planering, styrning, organisationsutveckling och harmonisering gentemot Göteborgs stad och uppdrag, dels genom intern service, expertstöd, rådgivning och utveckling av de administrativa processerna både tekniskt och lagmässigt.

Avdelningen Stab innehåller 6 funktioner och 8 medarbetare.

Avdelningschef Stab

Avdelningschef Stab stödjer vd och ledningen i planerings- och uppföljningsfrågor, strategiska, samordnings- och förändringsfrågor. Avdelningschefen ansvarar för verksamhet, personal, budget och kommunikation inom enheten. Avdelningschefen rapporterar till vd och ingår i ledningsgruppen. Avdelningschefen ansvarar för personalrelaterade frågor och är ett chefsstöd i frågor som rör löner, arbetsrätt och kollektivavtal, arbetsmiljö och hälsa samt rehabilitering, kompetensförsörjning, samverkan och förhandlingar.

HR-Specialist

 Gryaab	2017-10-13	2(3)
--	------------	------

HR-specialist arbetar med arbetsgivarutveckling, arbetsrätt och arbetslivsfrågor. HR-specialisten stödjer chefer och medarbetare med kompetens gällande arbetsrätt och kollektivavtal, anställningsprocess, löneöversyn, förhandlingar, personalärenden, rehabilitering- och samverkansfrågor.

Chefsstöd lön

Chefstöd arbetar med löneadministration som även omfattar avdrag, korrigeringar, förmåner, statistik m.m. Chefstöd administrerar pensioner, löneväxling, sjukvårdsförsäkring samt kollektivavtalade försäkringar och är dataskyddsombud för Gryaab samt arbetar med styrelseadministration. Chefstöd stödjer chefer och medarbetare i löneadministration, pension och försäkringsfrågor.

Kommunikation

Kommunikationsansvarig och kommunikatör ansvarar för Gryaabs externa kommunikation som bland annat innebär presskontakter, ansvar för studiebesöksverksamheten, evenemangsplanering och sköter externa kommunikationskanaler som exempelvis webbplats. Kommunikatörerna är också ett stöd i interna kommunikationsfrågor vilket i praktiken ofta innebär att de hjälper medarbetare och chefer att planera kommunikationen för att få fram rätt budskap i rätt kanaler till rätt målgrupp.

Ekonomi

Ekonomienheten sköter löpande bokföring, gör delårs- och årsbokslut och sköter den övriga ekonomiska rapporteringen. Ekonomienheten administrerar och betalar leverantörsfakturor och fakturerar kunder samt analyserar vårt resultat. Ekonomienheten stödjer chefer i budgetarbetet och stöttar chefer och övriga medarbetare i fakturahantering. Gryaab finansierar sin verksamhet genom Koncernbanken i Göteborgs stad.

Registrator

Registratorsenheten arbetar främst med diarieföring och registrering av offentliga handlingar såsom allmänna handlingar, avtal m.m. Registratorsenheten handhar företagets telefonväxel och besöksfunktion, men också beställning av kontorsmaterial samt rese- och konferensbokning för chefer och övriga medarbetare.

Inköp

Inköpsenheten samordnar bolagets inköp och är en resurs vid alla slags upphandlingar. Inköpsamordnaren stödjer personalen i LOU och övriga avtalsfrågor samt gör uppföljningar och analyser av Gryaabs inköpsbeteende. Inköpsamordnaren stöttar chefer och övriga medarbetare vid operativt arbete med inköp och fakturahantering.

Uppdrag/Mål

Utöver att upprätthålla och utveckla den löpande verksamheten inom området, så kommer 2018 innebära bland annat genomförande av:

Kompetensförsörjningsaktiviteter i linje med strategisk kompetensförsörjningsplan och kommunicera denna internt i organisationen. Stödja organisationen i samverkan, där syftet är att Gryaab kommer in tidigare i processer, innan beslut fattas och där Gryaab bidrar till gynnsam utveckling inom staden. Utforma Gryaabs successionsplan, genom exempelvis riskanalyser för att utröna vilken kompetens som behövs på Gryaab. Plan och aktiviteter för att hålla Appreciative Inquiry levande i organisationen. Genomföra intern utbildning i Ekonomi i balans, exempelvis i prognos, budget och utfall. Interna resurser inom avdelningen är utbildare. Utveckla Verksamhetshandboken tillsammans med UKM och IT, så den är aktuell och genomsyras av Gryaabs ambition i kultur och klimat samt att det blir lätt att hitta. Stödja Driftavdelningens idé om "Intern mekanisk yrkesskola". Målet är ökad mekanisk kompetens hos medarbetare samt introduktion för nyanställda. Göra extra insatser gällande lönebildningsutveckling.

Leverera Gryaabs första Hållbarhetsredovisning enligt GRI och göra en uppföljande mätning om medborgarnas kännedom om Gryaab och våra beteendebudskap.

Förutsättningar

Bemanning

Arbetet kräver kompetent personal med goda nätverk framförallt internt i organisationen samt att

rollerna har ett aktivt externt uppdrag genom att införliva Göteborgs stads policy och riktlinjer i Gryaabs som bolag, exempelvis Stadshus AB, Stadsledningskontoret, Regionarkivet, Kretslopp och Vatten och Intraservice. Dessa ska sedan anpassas och i små steg integreras i Gryaabs organisation. Avdelningen stödjer, kompetensutvecklar, coachar och ger råd i respektive specialistfunktion. Varje roll arbetar självständigt och ledarskapet samt aktiviteter kräver att medarbetarna arbetar utifrån ett målbaserat förhållningssätt, dvs avdelningen sätter upp mål för respektive funktion, nulägesanalys kartläggs och varje befattning sätter upp aktiviteter för att nå dessa mål.

Gemensamt för alla roller inom Stab är stöd, integrering av Göteborgs stads riktlinjer, rådgivning och coaching internt i organisationen.

Vi kommer internt att kommunicera den strategiska kompetensförsörjningsplanen, där extra arbete läggs på lansering. Vi tar in extern konsult gällande kompetens i samverkan och nätverkande rådgivning från andra konsulter inom Appreciate Inquiry (AI) samt undersöker hur Göteborgs Stadshus AB har arbetat med metodiken, för att veta hur vi ska analysera vår medarbetarenkät och aktivt starta aktiviteter i AI-anda. Angående Ekonomi i balans kommer externa utbildningslokaler att bokas samt utbildningsmaterial tryckas upp. Eventuellt kommer revisor anlitas vid introduktion av utbildningen. UKM, AIT och Stab kommer att lägga extra resurser för att utforma en Verksamhetshandbok, som är lätt att hitta. Resurser kommer att läggas på konsultation. Tillsammans med Driftsavdelningen kommer Stab att bygga upp Mekanisk Yrkesskola, där resurser och kompetens bland annat hämtas från Göteborgs stad och externa intressenter. Utbildningslokaler och konferensrum kommer att behövas. I och med att Gryaab har vuxit och kommer att växa finns det mycket som har blivit eftersatt, exempelvis lönebildningsfrågor. Fortsatt konsultstöd kommer att behövas köpas in för att Gryaab ska arbeta på liknande sätt som andra bolag och fackförvaltningar. Stab ska, istället för att hyra in ett chefsstöd för lön, rekrytera. En ekonom kommer vid årsskiftet gå på föräldraledighet. Vikarie kommer från och med våren 2018 att anställas. Vi tar in en konsult för att stötta oss i arbetet med Gryaabs första hållbarhetsredovisning. Rapporten publiceras i mars 2018. Vi kommer under 2018 att göra en uppföljning av den nollmätning som gjordes 2013. Eftersom vi har haft en informationssatsning samt öppet hus 2017 är det dags att följa upp om medborgarnas kunskaper om Gryaab och våra beteendebudskap har ökat eller minskat.

Under 2018 beräknas Stab vara friska. Avdelningschefen Stab arbetar 50%-75% beroende av sjukdom. Inköpssamordnare träder in, när avdelningschefen är frånvarande. I ledningsgruppen finns Kommunikationsansvarig och Inköpssamordnaren medverkande.

 Gryaab	2017-10-13	1(3)
--	------------	------

B72002703

Ledningshandbok

3 Mål/Verksamhetsplan

Beskrivning gällande 2017-10-09 t o m 2018-12-31

Handläggare: Doug J Lumley

Fastställare: Karin van der Salm

Verksamhetsplan Drift 2018

Syfte

Syftet med den här beskrivningen är att utgöra underlag för budget 2018 för Driftavdelningen.

Omfattning

Beskrivningen omfattar:

- Verksamhetsbeskrivning Driftavdelningen
- Uppdrag och mål för 2018
- Nödvändiga förutsättningar för att klara uppdraget

Ansvar

AC Drift ansvarar för att analysen genomförs årligen.

Verksamhetsbeskrivning

Driftavdelningen

Driftavdelningen driver processen och reningsanläggningarna för att uppnå ställda reningskrav på ett kostnadseffektivt sätt samt säkerställer att reningsanläggningarnas värde upprätthålls över tid.

Avdelningen har det övergripande ansvaret för planering, prioritering och uppföljning av reningsanläggningarna och dess skötsel. Där ingår bland annat processresultat, processoptimering, kontroll och uppföljning, intrimning av anläggningarna, förebyggande underhåll samt att beställa planerade och större underhållsinsatser. På avdelningen finns 36 tjänster fördelat över tre grupper: process, anläggning och laboratoriet.

Driftavdelningens medarbetare deltar aktivt i genomförande av Gryaabs investeringsprojekt. Driften av verket sker i nära samarbete med avdelningarna teknisk försörjning, projekt och planering samt utveckling, kvalitet och miljö. Driftberedskapen, med sammanlagt ca 25 personer, sköter reningsanläggningarna utanför ordinarie arbetstid. Systemet administreras av avdelningen och bemannas med egen personal samt personal från andra avdelningar.

Processgruppen

Gruppen driver, följer upp och utvecklar reningsprocesserna samt ansvarar för att uppställda reningsresultat- och processeffektivitetsmål uppnås. Gruppen ansvarar för, och administrerar även, processdokumentation samt hantering av arbetstillstånd och hetarbetstillstånd. I gruppen ingår tolv tjänster: en gruppchef, sex processingenjörer samt fem kontrollrumsingenjörer.

Anläggningsgruppen

Gruppen driver reningsanläggningarna och ansvarar bland annat för förebyggande underhåll av maskinell utrustning samt inköp av reservdelar och driftkemikalier. Gruppen beställer underhållsarbete internt och externt och utför till viss del underhåll i egen regi. I gruppen ingår femton tjänster: en gruppchef, tre driftingenjörer och elva drifttekniker.

Laboratoriet

Gruppen administrerar, planlägger och genomför provtagning och analyser av avloppsvatten, slam och andra media med syfte att tillgodose myndigheternas kontrollprogram, interna kontrollprogram och processkontroll samt analysbehov i projekt. Laboratoriet medverkar i kalibrering och underhåll av processinstrument. Laboratoriet är också ansvarigt för laboratoriets LIMS system Wilab och administrerar kemikaliehanteringssystemet Econline. I gruppen ingår nio tjänster: en gruppchef och åtta laboratorieingenjörer.

Uppdrag/Mål

- Totalkväve < 7 mg/l
- BOD < 10 mg/l
- Totalfosfor < 0,3 mg/l
- Biogasproduktion > 75 GWh
- TS på avvattnat slam > 26,5%
- Revaq-slamproduktion > 30 000 ton (215 ton P)
- Koldioxidfotavtryck < 12 kg CO₂/pers och år

Förutsättningar

Gryaabs reningsanläggningar vid Ryaverket och Syrhåla är komplexa med många delprocesser som är mycket högt belastade. På grund av Ryaverkets storlek ska betydande volymer av olika slag hanteras i verksamheten som till exempel, avloppsvatten, rensods, slam, fällningskemikalier, externa kolkällor, polymerer, interna recirkulationer, maskiner, maskinkomponenter, el, värme, vatten, tryckluft, analyser, utredningar med mera. Maskinparken är omfattande och av varierande ålder vilket ställer stora krav på förebyggande underhåll för att kunna bibehålla en hög tillgänglighet. Det eftersträvas att bygga bort sårbara verksamhetsområden genom bland annat redundans och flexibilitet.

Avdelningen har hög kompetens inom varje delområde (process, anläggning och laboratorium) för att driva anläggningen på bästa sätt. En styrka för verksamheten är det stora engagemang som avdelningen har i Gryaabs investeringsprojekt. Genom att vara med på ett tidigt stadium kan personalen bidra till många moment i projektet från utformningen av anläggningen till drifttagningen av de nya processerna. Dessa nyvunna kunskapar och erfarenheter kan sedan överföras till övriga medarbetare som kommer att driva anläggningarna.

I samband med att mängden farliga kemikalier på Ryaverket ökade ställdes kravet att anläggningen skulle klassas enligt Seveso II-direktivet. För att höja säkerheten har flera åtgärder införts, bland annat krav på arbetstillstånd för att utföra arbete ute på anläggningarna, en mer enhetlig hantering av hetarbetstillstånd, säkerhetsutbildning för extern och intern personal (SSG Access) samt ett mer täckande system för riskhantering. Syrhålaanläggningen är Seveso III-klassat enligt de högre kraven på grund av den stora mängden biogas i berggrummet. Ryaverket är inte längre klassat som Seveso-anläggning.

Bemanning

Två processingenjörer och en drifttekniker kommer att vara föräldralediga under delar av 2018. Driftberedskapen ska utvecklas ytterligare med i princip oförändrade kostnader. Bland annat är det planerat att öka bemanningen i A och B-gruppen.

Inhyrd arbetskraft

Inköp av konsulttjänster sker främst inom tillrinningsmodellering, flödesmätning, konstruktion och dokumentation, arbetsmiljö och säkerhet, data samt diverse bygg-, el-, mekanik- och VVS-konsulter i samband med anläggningsändringar. Volymen är något ökande, delvis i samband med högre säkerhetskrav. Det kommer att hyras in arbetskraft i samband med renoveringar av bassänger och viss maskinell utrustning under 2018.

Lokaler

Avdelningen flyttade in i den nya driftcentralen under sommaren 2017, vilket har varit en stort lyft för avdelningen. Det som är kvar är att förbättra omklädesrum för damer.

Drifthändelser

Även 2018 kommer driften av processanläggningarna att präglas av avställningar, drifttagningar, förebyggande underhåll, renovering av bassänger och maskinell utrustning samt processoptimering för förbättrade reningsresultat och energi- och kemikalieeffektivisering. Den ökande kvävebelastning på verket innebär att marginalen minskar och det blir därför viktigt att minimera driftstörningar och optimera reningsprocesserna. Den nya anläggningsdel för efternitrfikation (EN) togs i drift i under våren 2017 och biofilmen är väl etablerad på bärarmaterialet och arbetet med optimering av processerna fortsätter. En separat rejektvattenbehandling har startats upp i en av EN-linjerna som ska optimeras under 2018. Primärslamuttaget kan optimeras för att höja TS-halten och minimera jäsning och metanutsläpp.

I biogasanläggningens rötkammare 1 har troligen omröraren havererat men rötkammaren fungerar bra. Eventuellt ska seriedrift av rötkammare 1 och 2 göras permanent under 2018.

 Gryaab	2017-10-13	3(3)
--	------------	------

Den nya anläggningen för slamavvattningen med slamskruvpressar togs i drift i under 2017. Det blir mycket arbete med att optimera polymerdoseringen och TS-halten även 2018.

Intäkter

Vattenleveranser till Göteborg Energis värmepumpar kommer att vara högre än tidigare då kompensation för högre fjärrvärmepriser inkluderas i gaspriset. Mängden mottaget organiskt avfall har planat ut de senaste åren och förväntas vara ungefär densamma även 2018. Det finns dock en oro över utvecklingen i substratmarknaden som kan innebära en minskad mängd till Ryaverket. Leveransförmåga av biogas från biogasanläggningen till Göteborg Energis kompressorstation fungerar numera mycket bra och nästan all gas levereras. Den förväntade biogasproduktionen 2018 är cirka 75 GWh.

Kostnader

Driftskostnaderna påverkas bland annat av nederbördsmängden och fördelning av nederbörd under året. De kostnader som påverkas mest är kostnader för direktfällningskemikalier, el och slamomhändertagande. Då ambitionen är att öka mängden borttaget kväve kommer stora mängder extern kolkälla, i form av metanol, att köpas in 2018. Fossilfri metanol planeras att köpas in i större mängder under 2018.

Då Ryaverket är en mycket högbelastad anläggning med begränsad marginalkapacitet är det viktigt att säkra en hög tillgänglighet på strategisk maskinutrustning. 2018 fortsätter satsningen med förebyggande underhåll för att hålla anläggningen i gott skick. Äldre delar av anläggningen, som är ofta svåråtkomlig, har visat tydliga ålderstecken. När tillfällen finns, görs noggranna undersökningar av viktiga betong- och

stålkonstruktioner för att kartlägga deras kondition. Många kritiska objekt (luckor, ventiler med mera) har bytts ut på grund av slitage och korrosion och några är kvar att bytas de närmaste åren, bland annat inloppsluckor till försedimenteringsbassänger samt luckor till det före detta sandfånget vid aktivslam.

Revision av inloppspump 2 ska utföras 2018. Revisionen börjar under våren och stopptiden ska förkortas.

I mitten 2014 togs kompostanläggningen i Vikan i drift. För nuvarande hanteras slammet av en slamentreprenör som hanterar både Revaqslam och övrigt slam. Vikanområdet används för långtidslagring av Revaqslam. Målsättningen är att öka produktionen av Revaqslam till cirka 30 000 ton (215 ton P) 2018.

B72002570

Ledningshandbok

3 Mål/Verksamhetsplan

Beskrivning gällande 2017-10-04 t o m 2018-10-05

Handläggare: Sven-Ove Pettersson

Fastställare: Karin van der Salm

Verksamhetsplan Teknisk försörjning 2018

Syfte

Syftet med den här beskrivningen är att utgöra underlag för budget 2018 för Teknisk försörjning.

Omfattning

Beskrivningen omfattar:

- Verksamhetsbeskrivning Teknisk försörjning
- Uppdrag och mål för 2018
- Nödvändiga förutsättningar för att klara uppdraget

Ansvar

AC TF ansvarar för att analysen genomförs årligen.

Verksamhetsbeskrivning

Teknisk försörjning

Avdelningen förvaltar och underhåller Gryaabs fastigheter, tunnlar, elutrustning, automation, IT-utrustning med tillhörande installationer och försörjningssystem samt utför servicetjänster och underhållsåtgärder åt övriga avdelningar. Genom att arbeta med planerat och förebyggande underhåll ska avdelningen hålla Gryaabs anläggningar och system i så gott skick att oförutsedda störningar ska minimeras. Personalen ska ha god kännedom om anläggningen så att uppkomna fel kan avhjälpas på ett snabbt och kostnadseffektivt sätt. På avdelningen var det 2017-08-31, 34 tillsvidareanställda personer. Medarbetarna är fördelade i fyra grupper.

AIT(Automation och IT)

Gruppens uppdrag är att förvalta, underhålla och utveckla processtyrningssystemet och administrativa IT-system. AIT består av åtta personer fördelade enligt följande undergrupperingar:

Instrument

Två instrumenttekniker ansvarar för att förvalta, underhålla och utveckla instrumentering och mätmetoder i processanläggningen.

Verksamhetssystem (VS)

En systemadministratör och en gruppchef ansvarar för att förvalta, underhålla och utveckla IT-systemen. Bland IT-systemen ingår affärs-, konstruktions-, personaladministrativa och underhållssystem.

IT

En IT-samordnare och en IT-tekniker ansvarar för att förvalta, underhålla och utveckla klienter, servrar, datalagring och IT-infrastruktur.

Styr

Två styrtekniker ansvarar för att förvalta, underhålla och utveckla processtyrningssystemet (processinstrument, signal- och larmhantering, styrprogram, historisk datahantering och operatörsgränssnitt). Gruppchefen är IT-ansvarig.

EL

Elgruppen förvaltar, underhåller och förnyar Gryaabs elanläggning, teleanläggning, brandlarmsanläggning och övriga säkerhetssystem. Elgruppen ansvarar också för all fast monterad lyftutrustning, portar och hissar. Gruppen ansvarar för och bemannar Gryaabs

 Gryaab	2017-10-13	2(3)
--	------------	------

fastighetsberedskapsgrupp. Gruppchefen är elanläggningsansvarig/installatör för regelefterlevnad. Elgruppen består i nuläget av sex personer: en gruppchef, tre elektriker samt två teletekniker, varav en samordnare.

Verkstad och Förråd

Verkstadsgruppen utför reparationer, om- och tillbyggnader samt viss nytillverkning av mekanisk utrustning på anläggningen. Underhållsteknikerna medverkar i driftarbetet enligt schema för att upprätthålla processkunskapen. Underhållstekniker samt gruppchef ingår i driftberedskapen.

Förråd i form av reservdelsförråd samt standardartikelförråd sköts av verkstadsgruppen.

Förrådstekniker lägger upp artiklar samt inventerar och sköter beställningar efter verksamhetens behov. Gruppen består av totalt åtta personer: en gruppchef, en underhållsingenjör, en förrådstekniker (vakant 2017-08-31) och sex underhållstekniker.

Fastighet och tunnlar

Fastighetsgruppen förnyar, förvaltar och underhåller Gryaabs fastigheter, tunnlar och förbindelseledningar mellan tunneldelar. Gruppen utför normalt förekommande reparationer samt ser till att det är en god inommiljö och snyggt och rent i utemiljön. Gruppen ansvarar för och bemannar Gryaabs snöberedskapsgrupp. Gruppen hanterar också företagets tjänstebilar och avfallshantering. Gruppen består av 10 personer: en gruppchef, en förvaltningstekniker, fyra fastighetstekniker, tre lokalvårdare, en tunnelingenjör och en trädgårdsarbetare.

Uppdrag/Mål

Med utgångspunkt från Styrelsens Inriktningsdokumentet 2018 och vidare via Gryaabs mål redovisas nedan de mål avdelningen Tekniska försörjning har skapat för 2018. Respektive grupp inom avdelningen ska sedan konkretisera egna mål.

Gryaab ska införa och driva system som samlar in och behandlar ägarnas avloppsvatten

Inriktning - Gryaabs verksamhet och anläggningar ska vara robusta för att säkerställa god funktionalitet och kontinuitet i händelse av såväl yttre fysisk påverkan som virtuell påverkan.

Mål 1: Öka företagets informationssäkerhet.

Mål 2: Ökat skydd för yttre påverkan såsom, tele, vatten, el och sabotageskydd/intrång.

Gryaab ska arbeta långsiktigt och kostandseffektivt så att ägarna får låga avgifter

Inriktning: Gryaabs organisation, arbetssätt och verktyg ska fortsätta att utvecklas mot ökad effektivitet och kvalitet.

Mål 1: Mäta nyckeltal i underhållssystemet T7. Antalet inrapporterade timmar 2018, jämfört med 2017.

Mål 2: Mäta nyckeltal i underhållssystemet T7. Jämföra inrapporterad AO 2018 med 2017 med avseende på text per avrapportera tid.

Mål 3: Mäta nyckeltal i underhållssystemet T7. Att 80% av inkomna arbetsordrar utförs inom planerad tid. (Kvarstående från föregående år).

Gryaab ska vara en attraktiv och ansvarsfull arbetsgivare

Inriktning - Kontinuerlig kompetensutveckling är en rättighet och en skyldighet för all personal på Gryaab.

Mål 1: Ökad kunskap om andra avdelningars verksamhet. Exempel: Vattenreningsteknik, byggprocessen eller miljölagstiftningen.

Mål 2: Ökad kunskap om den politiska styrningen och Göteborgs Stads övergripande verksamhet. (Ev. stadens utveckling)

Mål 3: Ökad kunskap om Gryaabs interna IT-system. ENIA, Comos, Lime Pro.

Förutsättningar

Bemanning

Under 2017 har avdelningen utökats med två personer. En lokalvårdare och en underhållstekniker. Syftet har varit att minska antalet inhyrda personer och ersätta med fast anställd personal. Elgruppen kommer att utökas med en elektriker under 2018. Även då med syftet att minska antalet inhyrd personal. Bemanningen inom Teknisk försörjning ska täcka normalbehovet och arbetstoppar ska lösas med inhyrd personal. Uppföljning genomförs under 2017/2018 för att utvärdera att det verkligen blir en besparing med att ersätta inhyrd personal med fast anställd personal..

Förebyggande underhåll och arbetsorderhantering (AO)

Det förebyggande underhållsarbetet inom Teknisk försörjning bedrivs dels av verkstaden som på uppdrag av anläggningsgruppen genomför underhållsåtgärder på processutrustningen samt dels av övriga grupper som genomför förebyggande underhåll på den utrustning man själva förvaltar. Grupperna fastighet och tunnlar, AIT och el har idag ronder inlagda i underhållssystemet T7 (och delvis andra system för AIT).

Den som vill ha ett uppdrag utfört av Teknisk försörjning ska i första hand beställa detta genom underhållssystemets systemet T7. På avdelningen har personalen lagt ett stort arbete för att få rutinerna kring AO-hantering så optimal som möjligt. Det handlar om att planera upp arbetsordrarna i genomförandetid, att få historik på de fel som anmäls och att ge tydlig återkoppling till den som beställt uppdraget. Under 2017 har avdelningen gjort nyckeltalsuppföljning på tiden från skapad till planerad AO (mål 2 dagar) och att inkomna arbetsordrar utförs inom planerad tid (mål 80%). I målen för 2018 lägger vi till fler nyckeltal. Ett tillkommande nyckeltal är att följa upp att personalen i text redovisar de åtgärder man utfört i samband med reparationer. Detta för att få med sig erfarenheter för framtiden.

Genom att optimera ronderings- och arbetsorderhanteringen i vårt underhållssystem T7 så skapas goda förutsättningar för att driva Gryaabs anläggningar och system på ett sätt som är långsiktigt och kostnadseffektivt i enlighet med intentionen i Gryaabs inriktningsdokument.

 Gryaab	2017-10-13	1(2)
--	------------	------

B72002708

Ledningshandbok

3 Mål/Verksamhetsplan

Beskrivning gällande 2017-09-26 t o m 2019-09-26

Handläggare: Ann Mattsson

Fastställare: Karin van der Salm

Verksamhetsplan UKM 2018

Syfte

Syftet med den här beskrivningen är att utgöra underlag för budget 2018 för UKM.

Omfattning

Beskrivningen omfattar:

- Verksamhetsbeskrivning för UKM
- Uppdrag och mål för 2017
- Nödvändiga förutsättningar för att klara uppdraget

Ansvar

AC UKM ansvarar för att analysen genomförs årligen.

Verksamhetsbeskrivning

Avdelningen ansvarar för Gryaabs tekniska processutveckling, uppströmsfrågor, kvalitets- och miljöledningsarbete och miljörapportering. På avdelningen finns sju fasta tjänster; en avdelningschef som också är utvecklingschef, kvalitets- och miljöansvarig, två utvecklingsingenjörer och tre miljöingenjörer. UKM bidrar aktivt till lagstiftning och policyskapande på lokal, nationell och internationell nivå genom att svara på remisser och i övrigt delta i processen kring lagstiftning, policyskapande och samhällsplanering inom områden som berör Gryaabs avloppsrening och slamhantering. I tillägg till nedan ansvarsfördelning bedrivs projekt och utredningar på särskilt uppdrag från olika avdelningar eller från Gryaab centralt.

Utvecklingsenheten

Enheten genomför långsiktigt utvecklingsarbete för att utveckla processer och teknik. Avsikten är att skapa bättre och mer kostnadseffektiva anläggningar för att uppfylla myndigheternas krav på effektiv rening och reducerade miljöbelastningar. Dessutom samverkar enheten med omvärlden för att föra utvecklingen inom avloppsreningstekniken framåt. Planeringen av utvecklingsarbetet vid Gryaab samordnas av enheten inom ramen för den tekniska utvecklingsgruppen TUG.

Uppströmsenheten

Enhetens verksamhet består huvudsakligen av uppströmsarbete, det vill säga kontakt med abonnenter, allmänhet, myndigheter och konsulter när det gäller användandet av delägarkommunernas avloppssystem. En betydande del av uppströmsarbetet styrs av kvalitetssystemet för slam, Revaq, som Gryaab sedan 2009 arbetar enligt.

Kvalitetsenheten

Kvalitets- och miljöansvarig ansvarar under avdelningschefen för att upprätthålla och utveckla bolagets kvalitets- och miljöledningssystem. Arbetet ska ske med utgångspunkt från Gryaabs uppdrag, värderingar, fastställda mål samt relevanta riktlinjer i Gryaabs ledningshandbok. Kvalitets- och miljöansvarig ansvarar för att stödja ansvariga linjechefer samt att driva och utveckla ett samordnat kvalitets- och miljöarbete inom bolaget och deltar vid ledningens genomgång. Kvalitets- och miljöansvarig är också officiell kontaktperson mot tillsynsmyndigheten med ansvar för upprättande och rapportering av Gryaabs miljörapport enligt Miljöbalken.

Uppdrag/Mål

UKMs uppdrag 2018 i förhållande till de yttre förutsättningarna

Gryaab har lämnat in ansökan om miljötillstånd för befintliga anläggningar. Troligen krävs kompletteringar till ansökan. UKM bidrar till den angående reningstekniker och uppströmsarbete. Gryaab fortsätter att, tillsammans med ägarkommunerna, arbeta fram strategier för hur man ska

hantera höga flöden till Ryaverket. Göteborgs stad har prognosticerat ytterligare flödesökningar trots planerade åtgärder. Detta innebär att Gryaab behöver ha en plan för att hantera en situation då de mål för minskade tillskottsvattenmängder som satts upp kan komma att inte uppnås. Det kan inte uteslutas att det behövs mer bassängvolym än vad som får plats på befintlig tomt. En diskussion om detta pågår med Gryaabs ägare och med ägare av möjliga tomter. Under 2017/2018 kommer Gryaab i samarbete med ägarkommunerna att försöka att uppskatta dimensioneringsförutsättningar för eventuella nya anläggningsdelar som kan behövas under tidshorisonten 2030-2070. Processen behöver ske på ett sådant sätt att bästa underlag utifrån nu kända förutsättningar tas fram, men att det ändå finns utrymme för anpassning till förändrade förhållanden framöver. Detta kräver att Gryaab bidrar med ändamålsenligt underlag och en samarbetsmiljö där bästa möjliga gemensamma uppskattningar kan göras.

En ny förordning för användning av slam i jordbruk har förväntats länge. Den regleringen är avgörande för hur en investering i en hygieniseringsanläggning för slam på Ryaverket kan genomföras. Visst arbete med att förbereda sig kunskapsmässigt kan göras under tiden, men inga avgörande investeringsbeslut kan tas. Ett aktivt uppströmsarbete är avgörande för möjligheten att fortsätta att använda slam i jordbruk i enlighet med Gryaabs mål. Ett arbete pågår för att hantera de målkonflikter som kan uppstå mellan dessa mål och ägarkommunernas övriga mål. Det finns idag ingen lagstiftning om rening av mikroföroreningar i avloppsvatten, men väl en aktiv diskussion. Gryaab deltar i forskning och tillämpad utveckling på området, för att kunna implementera teknikerna så bra som möjligt, den dagen då det eventuellt behövs. Gryaab driver en miljömässigt komplex verksamhet vilket kräver god rapportering till miljömyndigheter och kontakter med dem. Som stöd i miljöarbetet är Gryaab certifierat i enlighet med Revaq samt ISO 140001.

UKM genomför utrednings- och utvecklingsprojekt som bidrar till dessa mål enligt beslut i tekniska utvecklingsgruppen, TUG eller ledningen. UKMs personal deltar i externa och interna samarbeten inom dessa område. Inom UKM ansvarar uppströmsenheten särskilt för uppströmsarbetet. UKM driver arbetet inom TUG. Större interna projekt/verksamheter planerade för 2018 omfattar bland annat fortsatt arbete med Gryaabs miljöprovning, en hushållsspillvattenundersökning, utredning av kapacitet för ledningar under Mölndalsån och vid Röda sten och förankring av nya ISO-certifieringen i organisationen. Projekt med externa parter omfattar bland annat fortsatta försök med läkemedelsrening, att starta upp en industridoktorand, att tillsammans med ägarkommunerna ta fram långsiktiga förutsättningar för Ryaverkets tekniska utformning och att påbörja arbetet med den tekniska utformningen av densamma (se även UKMs mål för 2018 [Notes Link](#)).

Förutsättningar

Bemanning

Arbetet kräver kompetent personal med goda nätverk för att ta del av den externa kunskap som krävs och på ett rationellt sätt tillämpa den internt. Kvalitets- och miljöansvarig är fortsatt föräldraledig under delar av 2018. Den pågående lösningen, där arbetsuppgifterna delas av två miljöingenjörer, som i sin tur ersätts av en vikarie, är så här långt lovande och fortsätter under 2018. Lösningen innebär att det byggs upp överlappande kompetenser och minskar på så sätt organisationens sårbarhet. UKM har som mål att ha en högskolepraktikant och en arbetsmarknadspraktikant ca vartannat år. En högskolepraktikant är redan avtalad för delar av 2017/2018. Vid lämplig kombination av praktikant, handledare och projekt planeras även för en arbetsmarknadspraktikant. En industridoktorand planeras vara igång under 2018. Uppströmsenheten omorganiseras så att en miljöingenjör också är uppströmsansvarig. Det nya arbetssättet innebär merarbete. Under början av 2018 bedöms omfattningen av merarbetet varefter en eventuell rekrytering av en ytterligare miljöingenjör på hel- eller deltid görs.

B72002571

Ledningshandbok

3 Mål\Verksamhetsplan

Beskrivning gällande 2017-09-25 t o m 2019-10-26

Handläggare: Karin van der Salm

Malin Olsson

Fastställare: Karin van der Salm

Verksamhetsplan PoP 2018

Syfte

Syftet med den här beskrivningen är att utgöra underlag för budget 2018 för Projekt och Planering.

Omfattning

Beskrivningen omfattar:

- Verksamhetsbeskrivning PoP
- Uppdrag och mål för 2018
- Nödvändiga förutsättningar för att klara uppdraget

Ansvar

AC PoP ansvarar för att analysen genomförs årligen.

Verksamhetsbeskrivning

Avdelningen verkar, tillsammans med övriga avdelningar, för att förbättra process och teknik med avsikten att skapa förutsättningar för att uppfylla myndigheternas krav på effektiv rening på ett kostnadseffektivt sätt ur ett livscykelperspektiv. Anläggningarna ska också utformas så att en god arbetsmiljö erhålls och negativ påverkan av omgivande miljö minimeras. Projekten drivs på uppdrag från avdelningarna eller från Gryaab centralt.

Avdelningen ansvarar också för den långsiktiga planering av investeringsprojekt, som har sitt ursprung i utökade reningskrav, ökande flöde, större underhållsåtgärder samt arbetsmiljöförbättringar.

Avdelningen driver och genomför utredningar som resulterar i tekniskt och ekonomiskt underlag och rekommendationer för investeringsbeslut. PoP genomför beslutade investeringsprojekt vid om- och utbyggnader av reningsverket och tillhörande anläggningar.

PoP planerar, tillsammans med övriga avdelningar, de resurser som behövs för projektarbetet såsom konsulter, entreprenörer och egen personal. Avdelningen upphandlar också de konsulter med specialkompetens som behövs för verksamheten.

För att bevaka att rätt metoder och material används i projekten följs utvecklingen inom byggnadsteknik, vvs-, el-, process- och maskinteknik. Specialkompetens finns inom de teknikområde som är speciella för Gryaab; maskinteknik samt el- och automation. Eftersom investeringarna är en stor del av Gryaabs verksamhet, bevakas också områdena entreprenadjuridik och metoder för styrning och uppföljning av projekt baserat på ekonomi, tid och kvalitet för att kunna effektivisera och säkra projektverksamheten. Projekten styrs i enlighet med kraven i Gemensam Bygg Process (GBP).

Hantering, arkivering och uppdatering av Gryaabs anläggningsdokumentation utförs av avdelningen. Detta innebär utveckling och underhåll av det digitaliserade ritnings- och dokumenthanteringssystemet samt service till användare och konsulter.

Avdelningen ansvarar för kontakterna mot övriga intressenter och deltar vid utveckling av Gemensam Bygg Process i Göteborg (GBP).

På avdelningen finns för närvarande elva tjänster; en avdelningschef som också är projektchef, sex projektledare varav en med specialinriktning på elinstallationer och en med specialinriktning på miljötillstånd, en elkonstuktör, en projektkoordinator, en projektingenjör med inriktning mot anläggningsändringar samt en tjänst för att sköta administration och dokumentation.

 Gryaab	2017-10-13	2(2)
--	------------	------

Uppdrag/Mål

Utöver att driva och genomföra pågående och planerade investeringsprojekt samt att fortsätta arbetet med pågående miljöprövning har avdelningen planerat för att utveckla:

- Miljöarbete inom projekt
- Ny CAD-manual till följd av övergången från 2D- till 3D-projektering

Förutsättningar

Under 2017 har avdelningen vuxit med en tjänst och ingen utökning av personalstyrkan är planerad för 2017. Det finns dock en flaskhals inom eldisciplinen, som kan begränsa antal genomförbara projekt. Därför är en elkonsult kontrakterad under en längre tid, med placering på Gryaab. Kostnaden bärs av investeringarna. Diskussioner pågår om konsult ska ersättas genom utökning av personalstyrkan på Gryaab.

Budget -Resultaträkning 2018

Enhet: Tkr (vänt tecken)

Kontogruppering	Budget 2018	Budget 2017	Förändring	P3 2017	Utfall 2016
Taxor och avgifter	321 000	321 000	0,0%	321 004	307 100
Övriga intäkter	43 230	42 298	2,2%	42 429	41 514
Summa Nettoomsättning	364 230	363 298	0,3%	363 433	348 614
Övriga rörelse intäkter	15	75	-80,0%	102	630
Summa Övriga rörelseintäkter	15	75	-80,0%	102	630
Summa Rörelseintäkter	364 245	363 373	0,2%	363 535	349 244
Anläggning och u-håll	-26 166	-28 193	-7,2%	-27 430	-23 523
Hyra av anläggning	-575	-1 221	-52,9%	-975	-1 486
Bränsle, energi	-35 152	-30 544	15,1%	-32 352	-32 984
Förbrukningsmaterial	-12 276	-13 127	-6,5%	-12 925	-11 389
Entreprenad	-12 105	-11 330	6,8%	-11 661	-10 709
Div verksamhet	-56 356	-53 947	4,5%	-54 476	-54 133
Markhyror,fastighet	-10 135	-9 650	5,0%	-9 992	-9 338
Summa Övriga verksamhetskostnader	-152 765	-148 012	3,2%	-149 811	-143 562
Löner och arvoden	-55 096	-53 170	3,6%	-52 356	-50 033
Sociala avgifter	-25 833	-25 396	1,7%	-25 650	-22 863
Övr personalkostnader	-3 495	-2 968	17,8%	-3 690	-3 257
Summa Personalkostnader	-84 424	-81 534	3,5%	-81 696	-76 153
Summa Rörelsens kostnader	-237 189	-229 546	3,3%	-231 507	-219 715
Avskrivningar	-105 305	-105 456	-0,1%	-101 140	-86 303
Summa Avskrivningar	-105 305	-105 456	-0,1%	-101 140	-86 303
Övr ränteint o likn respost	350	349	0,3%	351	358
Räntekostnader o likn respost	-26 316	-28 720	-8,4%	-26 469	-30 308
Summa Finansnetto	-25 966	-28 371	-8,5%	-26 118	-29 950
Summa Resultat	-4 215	0	#DIVISION/0!	4 770	13 276

Kostnadsbudget 2018 per ansvar					
<i>Avdelning: Kostnader - Enhet: Tkr (vänt tecken)</i>					
Ansvar	Budget 2018	Budget 2017	Diff %	Prognos 3 2017	Utfall 2016
Företagsledning	-4 040	-3 229	25,12%	-2 475	-3 128
Internkontroll/arbetsmiljö	-200	-175	14,29%	-336	-154
Utveckling, kvalitet och miljö	-9 653	-9 979	-3,27%	-11 022	-10 677
Projekt och planering	-13 958	-16 047	-13,02%	-11 207	-13 864
Stab	-7 076	-7 669	-7,73%	-7 412	-7 283
Teknisk försörjning	-58 171	-54 233	7,26%	-55 815	-50 737
Tunnlar	-7 525	-7 825	-3,83%	-6 405	-6 430
Drift	-122 999	-119 320	3,08%	-122 262	-115 380
Gemensamma kostnader	-144 838	-144 896	-0,04%	-141 608	-127 611
Totalt	-368 460	-363 373	1,40%	-358 542	-335 264

Göteborg Stad, Kretslopp och vatten på uppdrag av Gryaab
Utveckling och projektavdelningen
Avloppsprojektenheten
Antje Koppen

GRYAAB AVGIFTFÖRDELNING 2018 - BUDGET (321 000 000kr)

Budget, som skall vara underlag för 2018 års första debiteringstillfälle, bygger på kommunernas prognostiserade spillvattenvolym 2017, flödesfördelning enligt mätning 2017 tom juli samt styrelsens beslut om avgift.

Totalt att fördela	321 000 000 kr
Fast avgift fördelat på debiterat spillvatten (80%):	256 800 000 kr
Rörlig avgift fördelat på uppmätt avloppsvolym (20%):	64 200 000 kr

Preliminärt debiteras under 2016	
Kommun	kr
ALE	6 629 762
HÄRRYDA	8 858 889
KUNGÄLV	10 664 638
LERUM	10 520 905
MÖLNDAL	23 354 425
PARTILLE	12 396 311
GÖTEBORG	248 575 070
TOTALT	321 000 000

Kommun	Debiterad spillvattenvolym		Andel uppmätt avloppsvolym (enligt mätning tom juli 2017)	Avgift fördelat på debiterat spillvatten kr	Avgift fördelat på uppmätt avloppsvolym kr	Prognos total avgift 2017	
	(Kommunernas prognoser för 2017) m ³	%				kr	%
ALE	961 810	1,8	2,99	4 713 357	1 916 405	6 629 762	2,1
HÄRRYDA	1 481 927	2,8	2,49	7 262 194	1 596 695	8 858 889	2,8
KUNGÄLV	1 860 000	3,5	2,41	9 114 944	1 549 694	10 664 638	3,3
LERUM	1 689 000	3,2	3,50	8 276 957	2 243 948	10 520 905	3,3
MÖLNDAL	3 900 000	7,4	6,61	19 111 979	4 242 446	23 354 425	7,3
PARTILLE	2 210 000	4,2	2,44	10 830 121	1 566 190	12 396 311	3,9
GÖTEBORG	40 300 000	76,9	79,57	197 490 448	51 084 622	248 575 070	77,4
TOTALT	52 402 737	100,0	100,00	256 800 000	64 200 000	321 000 000	100,0

Göteborg 2017-10-17

Kretslopp och vatten
Utveckling och projekt

Emma Hansryd

B72002279

Ledningshandbok

3 Mål/Verksamhetsplan

Beskrivning gällande 2017-10-11 t o m 2018-10-12

Handläggare: Anders Åström

Fastställare: Karin van der Salm

Gryaabs ekonomiska långtidsplan 2018-2022

Syfte

Syftet med den här beskrivningen är att redovisa Gryaabs ekonomiska långtidsplan.

Omfattning

Beskrivningen omfattar fem år.

Ansvar

Vd ansvarar för den ekonomiska långtidsplanen.

Gryaabs ekonomiska långtidsplan 2018-2022

Sammanfattande analys och bedömning

Gryaab AB upprättar varje år en ekonomisk långtidsplan. Syftet med den ekonomiska långtidsplanen är att ge Gryaabs styrelse och ägare information om Gryaabs framtida kostnadsutveckling och en indikation på vilken avgift som kan vara aktuell att debitera ägarkommunerna under de närmaste åren. Den ekonomiska långtidsplanen ingår som en del av Gryaabs budget och revideras årligen i samband med budgetarbetet. Långtidsplanen revideras också i samband med omständigheter som innebär en väsentlig påverkan på bolagets verksamhet.

Kostnader som anges i långtidsplanen är angivna i innevarande års penningvärde.

I budget för 2018 är avgiften till Gryaabs ägare satt till 321 mkr. I den ekonomiska femårsplanen föreslås följande avgiftsnivåer för de kommande fem åren:

2018: +0 mkr till 321 mkr

2019: +4 mkr till 325 mkr

2020: +0 mkr till 325 mkr

2021: +5 mkr till 330 mkr

2022: +5 mkr till 335 mkr

Dessa förändringar behövs för att hålla intäkter och utgifter i balans under femårsperioden.

Gryaabs personalkostnader förväntas öka med cirka 2 procent de närmaste åren. Ökningen är relaterad till förändringar av löner samt en marginell ökning av personalmängd relaterad till utökade anläggningar men även för tillkommande administration.

Kostnaden för inköpta entreprenader förväntas öka med cirka 1 procent per år på grund av ökat antal anläggningsdelar.

Kostnaden för markhyror förväntas öka under perioden då ytterliggare mark för verksamheten planeras säkerställas under 2018. Det kommer att resultera i ökade kostnader för arrende alternativ räntekostnader.

Kostnaden för energi och vatten förväntas öka med i genomsnitt 2 procent per år på grund av ökande belastning. Utöver det kommer kostnaden att öka i samband med drifttagningen av utökad kväverening.

Kostnaden för hantering av slam förväntas öka med 1 procent per år på grund av av ökande belastning. I övrigt har Gryaab avtalade å-priser för hela femårsperioden.

Övriga kostnader förväntas öka med cirka 1 procent.

I den ekonomiska långtidsplanen har Gryaabs medelränta antagits ligga på en minskad nivå till cirka 1,80 procent år 2018. Därefter förväntas nivån stiga med 0,2 procent per år till nivån 2,4 procent år 2021. Det innebär att Gryaabs årliga räntekostnad förväntas öka med cirka 14 mkr från 2018 till 2022.

Gryaabs räntebärande volym bedöms till 1 416 mkr år 2018 för att därefter öka till nivån 1 464 mkr år 2022.

Gryaabs ekonomiska långtidsplan har uppdaterats med antagande om att planerade investeringsprojekt genomförs i den omfattning som redovisas nedan.

Gryaabs framtida kostnader för avskrivningar styrs av pågående och planerade investeringar. Dessa innefattar följande projekt som beslutas och genomförs enligt följande:

Pågår

- Utbyte utrustning slamavvattning, 48 mkr, drifttagning 2017, projektslut 2018
- Diverse mindre projekt, cirka 20 mkr

Planerade

- Ny ventilation i centralbyggnaden, 23 mkr, bedömd drifttagning 2018
- Ombyggnad av grovrenshantering, cirka 15 mkr, bedömd drifttagning 2019
- Översyn av AS anläggningen, cirka 70 mkr, bedömd drifttagning 2020
- Ombyggnation biobäddar, ca 150 mkr, drifttagning 2022
- Hygienisering av slam, ca 76 mkr, drifttagning 2022
- Underhåll äldre anläggningsdelar cirka 40 mkr, bedömd drifttagning 2018-2022
- Dubblering av dykarledning Mölndalsån, cirka 85 mkr, drifttagning 2021
- Övriga mindre projekt, cirka 60 mkr, över hela perioden

Detta ger en total avskrivningsgrundande investeringsnivå på 520 mkr för hela perioden. Det innebär att Gryaabs kostnader för avskrivningar ökar från 101 mkr 2017 till 105 mkr 2018 för att sedan sjunka till nivån 89 mkr år 2022.

Viktigt att notera är att vi bedömer att ytterliggare investeringar kan komma efter nuvarande femårsprognos och är kopplade till förväntade nya krav på verksamheten i samband med nytt miljötillstånd som bedöms vara på plats under 2018. Skulle nya krav innebära att nuvarande anläggning inte räcker till bedömer vi att det innebär mycket stora investeringar som kommer att belasta avgifterna från cirka 2025 och framåt. Skulle dessutom mängden tillskottsvatten fortsätta att öka i nuvarande takt finns en uppenbar risk att befintlig anläggning inte räcker till i längden trots måttliga kravskärpningar. Båda dessa scenarios medför investeringar i miljardklassen.

Nedan lämnas en del kompletterande information som kan vara viktig för Gryaabs framtida kostnadsutveckling men som inte är medtagen i den ekonomiska bedömningen ovan.

Krav eller önskemål om ytterliggare avskiljning av BOD eller fosfor finns inte medtagen. Krav eller önskemål på rening av ytterliggare parametrar som till exempel läkemedelsrester bedöms som osannolikt och finns inte med i den ekonomiska bedömningen.

Det finns en risk att kostnaden för slamdisponering ökar under de närmaste åren om nuvarande avsättningsvägar skulle begränsas eller stängas. Om Gryaab inte fortsatt kan vara Revaqcertifierade bedöms det nödvändigt att hitta ett annat spår för avsättning. I nuläget bedöms det troligaste alternativet vara förbränning. Någon anläggning för slamförbränning finns inte med i den ekonomiska långtidsplanen. En framtida slamförbränning kan dock vara möjlig i samverkan med Renova och frågan bör därför hållas öppen. Erfarenheter under 2012-2017 visar dock en positiv utveckling vad gäller återföring av slam till odlad mark. Under 2017 har cirka 60 procent av Gryaabs slam återförts i kretsloppet till brukad mark.

Med avseende på Gryaabs intäkter är den enskilt största posten försäljning av biogas till Göteborg Energi. Under 2017 täcknades ett nytt avtal med Göteborg Energi om att köpa Gryaabs gas för en 4

års period med möjlighet till förlängning. Med nya avtalet på plats bedöms intäkterna mindre osäker än senaste perioden. Det ska dock påpekas att biogasmarknaden är svårbedömd på sikt då det är otydliga politiska signaler inom området. Det finns potential för att ta emot ytterligare mängder av rötbart organiskt avfall vilket skulle generera ytterligare intäkter men även en del kostnader. Gryaab har sökt och fått tillstånd för att ta emot 70 000 ton rötbart organiskt avfall. Potentialen för ökad biogasproduktion har uppskattats till 10-20 GWh inom en tioårsperiod vilket innebär en trettioprocentig ökning av produktionen men då tillkommer en del investeringar. Ytterligare mottagning av externt organiskt avfall är dock först möjlig när Gryaab har möjlighet att hygienisera slammet.

Gryaabs avgifter och obeskattade reserver 2010-2017

Av tabellen nedan framgår att Gryaabs egna kapital till stor del byggdes upp mellan 1991-1998 under den tid då den första utbyggnaden för bättre kväverening genomfördes. 1998, då det egna kapitalet hade ökat till nästan 140 mkr, fattade Gryaabs dåvarande styrelse beslut om att underbudgetera verksamheten för att minska det egna kapitalet till en nivå på cirka 75 mkr.

Gryaabs avgifter och obeskattade reserver 2010-2016

År	Beslutad avgift (mkr)	Obeskattade reserver (mkr)
2010	235	123
2011	241	108
2012	259	92
2013	270	67,5
2014	296,5	69
2015	300,0	71
2016	307,0	84

Gryaabs avgifter och obeskattade reserver, prognos 2017-2022

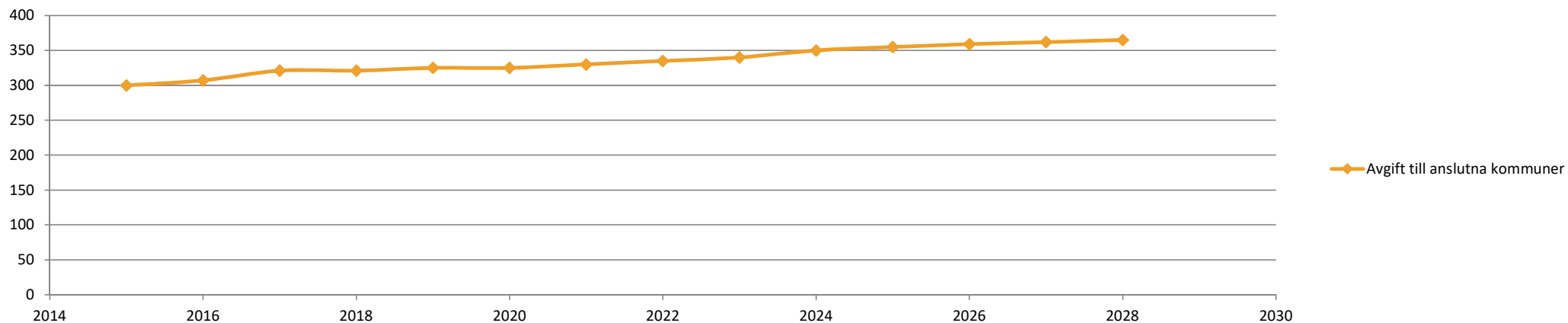
År	Beslutad avgift (mkr)	Obeskattade reserver (mkr)
2017	321	89
2018	321	85
2019	325	82
2020	325	80
2021	330	85
2022	335	82

Fastställt av Gryaabs styrelse 2017-10-29

Ekonomisk långtidsplan GRYAAB 2018-2028, Verksamhetsplan och budget 2018

	Resultat	Resultat	Prognos	Budget	Trend	Trend	Trend	Trend	Trend	Trend	Trend	Trend	Trend	Trend
År	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Avgift till anslutna kommuner	300,0	307,1	321,0	321,0	325,0	325,0	330,0	335,0	340,0	350,0	355,0	359,0	362,0	365,0
Övriga intäkter	40,6	42,1	42,5	43,2	44,1	45,0	45,9	46,8	47,7	48,7	49,6	50,6	51,7	52,7
Driftskostnader	-224,4	-219,7	-231,5	-237,2	-241,3	-245,9	-250,6	-255,6	-260,3	-265,6	-270,6	-275,9	-281,2	-286,9
Avskrivningar	-86,0	-86,3	-101,1	-105,3	-102,3	-96,2	-86,5	-88,5	-87,6	-89,0	-90,4	-90,0	-96,1	-93,4
Finansnetto	-28,6	-29,9	-26,1	-26,0	-27,9	-30,3	-33,8	-40,3	-42,8	-44,8	-43,7	-42,4	-41,2	-40,1
Totala nettokostnader	-298,4	-293,8	-316,2	-325,3	-327,4	-327,5	-324,9	-337,6	-343,1	-350,8	-355,1	-357,6	-366,9	-367,7
Årligt resultat	1,6	13,3	4,8	-4,3	-2,4	-2,5	5,1	-2,6	-3,1	-0,8	-0,1	1,4	-4,9	-2,7
Obeskattade reserver	70,7	84,2	89,0	79,9	77,5	75,0	80,0	77,4	74,3	73,6	73,5	74,9	70,0	67,3
Eget kapital (inkl. 78% av obeskr.reserv)	69,2	79,6	83,1	75,9	74,0	71,9	75,7	73,6	71,1	70,4	70,2	71,2	67,3	65,1
Avgiftsförändring					1%	0%	2%	2%	1%	3%	1%	1%	1%	1%

Avgift till anslutna kommuner

 Gryaab	2017-10-13	1(4)
--	------------	------

B72000747

Ledningshandbok

2 Policy

Beskrivning gällande 2017-10-03 t o m 2018-10-04

Handläggare: Sven-Ove Pettersson

Fastställare: Karin van der Salm

Policy för elinköp för Gryaab

Policy för elinköp för Gryaab

Fastställd av styrelsen 2013-06-13

[Toc156805265](#) **1. Bakgrund**

Elmarknaden är avreglerad och volatil. Gryaabs inköpskostnader för el (exklusive nät och skatter) är väsentliga. Gryaab har ett intresse av att dels erhålla så låga inköpspriser som möjligt och dels att i hög grad reducera de risker som är förknippade med elinköp.

2. Syfte

Syftet med denna policy är att vara ett instrument för att definiera och styra de risker som finns i Gryaabs elinköp. Policyn skall dessutom ange den interna ansvarsfördelningen och hur kontroll och uppföljning skall ske.

3. Mål

Ett mål för Gryaab är att söka åstadkomma långsiktigt konkurrenskraftiga inköspriser på el. Ett annat mål är att bidra till en bättre miljö.

3.1 Optimera kostnader

Gryaab skall genom att ta kontrollerade och begränsade risker optimera sina elinköpskostnader.

Gryaab skall på lång sikt åstadkomma ett konkurrenskraftigt inköspris på el.

Kostnadsoptimering skall åstadkommas genom successiv prislåsning inom de volymgränser som anges nedan.

3.2 Bidra till bättre miljö

Gryaab skall genom sina ekonomiska aktiviteter stimulera de miljöriktiga verksamheter som finns i vår omvärld. Ett led i detta är grön upphandling och inköp av miljö- och etiskt märkta varor.

Energilösningar exempelvis baserade på sol, vind och biobränslen skall uppmuntras.

Gryaab skall bidra till att eleffektiviteten ökar.

Gryaab skall sträva efter att minska förbrukningen av fossila bränslen.

4. Inköpsmodell

[Gryaabs nuvarande elbehov utgör ca 41 GWh per år.](#)

Säkring vid ett enda tillfälle (fastpris) bedöms som alltför riskabelt. Inköp till rörligt pris (spotpris) bedöms kunna ge alltför höga kostnader för enskilda år. Gryaab skall därför löpande,

med tre års framförhållning, successivt prislåsa huvuddelen av sin framtida elförbrukning. Detta förväntas ge ett långsiktigt konkurrenskraftigt elpris.

Gryaab skall köpa sin el och göra sina prislåsningar mot en av marknadens leverantörer (inte som clearingkund vid NordPool).

Den fysiska kraften skall köpas inklusive fullt balansansvar vilket tar bort reglerkraftrisker och andra balanskraftrisker.

Prislåsningar skall göras i STOSEK (prisområde Stockholm och svenska kronor) för att ta bort valuta och prisområdesrisker.

Riskstyrningsperioden skall utgöras av innevarande år plus ytterligare tre år.

5. Risker och dess hantering

5.1 Exponering och risk

Med öppen position (exponering) menas skillnaden mellan den kraft som är prislåst och den som förväntas komma att förbrukas under riskstyrningsperioden.

Med risk avses att ännu inte säkrad kraft kan komma att bli dyrare under en given tidsperiod.

5.2 Balansrisk

Med balansrisk avses att kostnaden för fysisk kraft ökar till följd av obalanskostnader och reglerkraftkostnader.

Gryaab skall köpa in all fysisk kraft med förbehållet att balanskraftkostnader och reglerkraftkostnader inkluderas i priset. Bolaget löper därmed ingen balansrisk.

5.3 Prisrisk

Med prisrisk menas risken för att kostnaden för den öppna positionen ökar till följd av ogynnsam utveckling av marknadspriset på el. Prisrisken skall hanteras genom att Gryaab successivt skall prislåsa framtida förbrukning.

Gryaab tillåtna prislåsning framgår av figuren nedan:

Utfört senast	Pris låst för år n+1	Pris låst för år n+2	Pris låst för år n+3
År n-12-31	70 – 100 %	40 – 70 %	20 – 50 %
År n+1--12-31		70 – 100 %	40 – 70 %
År n+2--12-31			70 – 100 %

Figur 1 Krav på säkrad andel av förväntad elförbrukning

5.4 Valutarisk

Med valutarisk menas risken för att kostnaden för den öppna positionen ökar till följd av ogynnsam utveckling av valutakurser.

Gryaab skall säkra sina inköp i svenska kronor och löper därmed ingen valutarisk på den säkrade volymen.

5.5 Motpartsrisk

Med motpartsrisk menas risken för att de kontraktspartier som Gryaab har i sina inköpsavtal inte kan fullgöra sina förpliktelser.

Motpartsrisken bedöms som mycket låg och någon särskild åtgärd utöver normal kreditvärdering av kontraktspartierna skall inte vidtas.

5.6 Elområdesrisk

Med elområdesrisk menas den risk som uppstår när prissäkring sker med referens till systempris eller annat områdespris än Sverige.

Gryaab skall alltid säkra i elområde SE3 varför det inte föreligger någon elområdesrisk på den säkrade volymen.

5.7 Volym- och profilrisk

Med volym- och profilrisk menas risken för att förlora pengar genom att den säkrade volymen avviker från den verkligt levererade volymen.

När Gryaab bedömer framtida elförbrukning skall hänsyn tas till förändringar i Gryaab verksamhet som bedöms påverka den framtida kraftförbrukningen. Rutiner skall finnas för hur den förväntade förbrukningen skall beräknas.

Gryaab bör teckna avtal som tillåter en viss volymavvikelse för att reducera volymrisken.

Gryaab bör teckna avtal som innebär att leverantören står profilrisken.

Volym- och profilrisken bedöms som jämförelsevis liten tack vare Gryaabens jämna förbrukningsprofil.

5.8 Administrativ risk

Med administrativ risk menas den risk som är förknippad med att Gryaab förlorar pengar till följd av bristande kunskaper, dåliga rutiner eller slarv.

Den administrativa risken reduceras bäst genom engagerad och kunnig personal. VD skall därför lägga särskild vikt vid löpande kompetensutveckling. Det åligger VD att se till att policyn för elinköp efterlevs.

5.9 Politisk risk

Med politisk risk avses risken för att Gryaab kommer att förlora pengar till följd av ändringar i regelsystemen.

Den politiska risken reduceras bäst genom att Bolaget löpande följer förslag till förändringar i regelsystemen och utvärderar vilka konsekvenser ändringarna kan få för Bolagets verksamhet.

Det åligger VD att löpande följa och värdera förslag till ändringar i regelsystemen samt att vidta åtgärder för att möta nya regler.

5.10 Elcertifikatrisk

Med elcertifikatrisk menas den risk som är förknippad med att marknadspriset på elcertifikat kan ändras.

Elcertifikat skall köpas in i samma takt som prissäkring sker.

6. Ansvarsfördelning

Styrelsen beslutar om, samt godkänner förändringar av och tillägg till, policyn.

VD följer löpande förändringar i omvärlden och internt och presenterar vid behov förslag på revideringar av policyn för styrelsen.

VD rapporterar Bolagets efterlevnad av policyn till styrelsen.

VD väljer och tecknar avtal med leverantör.

VD och inköpsansvarig genomför efter samråd med elleverantören prislåsning av kommande leveransvolymen inom ramen för beslutad policy för elinköp.

Inköpsansvarig kontrollerar att elleverantören genomför avräkning och fakturering i enlighet med avtal och gjorda prislåsningar.

Inköpsansvarig tar fram sammanställningar och rapporter till styrelsemöten efter samråd med VD.

7. Kontroll och uppföljning

Utförare skall inte kontrollera eller rapportera. Kontrollfunktionen skall vara oberoende.

VD skall till styrelsen årligen rapportera företagets risknivå och hur denna ligger i förhållande till fastlagda limiter.

VD och inköpsansvarig skall föra en liggare i vilken beslutade prissäkringar snarast skall förtecknas. Förteckningen skall omfatta beslutsdatum, säkrad volym, säkringspris och säkringsperiod.

Företagets ekonomienhet skall med jämna mellanrum stämma av att genomförda säkringar stämmer med vad som förtecknats i beslutsliggaren.

8. Giltighet och uppdateringar

Policyn skall fastställas av Styrelsen.

PoP
Bosse Enström

Lägesrapport

EN2013, Förbättrad kvävereringskapacitet

Projektläget

Anläggningen är nu mekaniskt färdigställs och provdrift pågår.
Raingarden är klar.

Genomförande av entreprenader

Alla entreprenader är klara men det pågår arbeten med mindre restpunkter.

Tider

Överlämning av anläggning pågår och beräknas vara färdigt i oktober.
Målning utomhus pågår.

Stadsbyggnadskontoret har gett ett interimistiskt slutbesked för nybyggda kulvertar.

Risk, säkerhet och hälsa

Inga incidenter eller tillbud har rapporterats under senaste perioden.

Ekonomi

Totalt har fakturerats ca 330 mkr till och med 2017-10-06.
Slutprognosen för projektet är oförändrad och inom 360 mkr. I slutprognosen ingår oförbrukade 28 mkr. för index och oförutsett.

PoP
Mats Strandberg

Lägesrapport för projekt Lokaler 2009 DC

Projektet DC är uppdelat i tre huvudentreprenader:

- BE01, schaktentreprenad
- BE04, tätt hus (platsgjuten betong, prefabstomme, tak och fönster)
- BE06, stomkomplettering samt alla installationer

BE01: Godkändes vid slutbesiktning 2014-07-04.

BE04: Godkändes vid slutbesiktningen 2016-05-27.

BE06: Godkändes vid slutbesiktningen 2017-06-13 och 2017-08-18.

Projektläget

- Driftcentralen var färdigställd juni 2017 och personalen flyttade in vecka 30.
- Markarbetena är färdigställda.
- Labbet var klart augusti 2017.

Ekonomi

- Ursprunglig budget för projekt DC som beslutades på skisskalkyler 2012 var 74 mkr.
- I juni 2014 när DC till stora delar var färdigprojekterad, så reviderades budget till 105 mkr, varav 1,9 mkr utgörs av reserv för oförutsatt och 6 mkr för index (prisutveckling) sedan kalkyl 2012.
- Reklamation av grundläggning: Huvudförhandling planeras den 23 januari i Stockholms Tingsrätt. Vi anser oss ha goda chanser att vinna mot IF/Ramböll. Belopp 1,1 mkr.
- Reklamation av pågjutning bjälklag: Klar, ersättning med 95% 620 tkr.
- Reklamation av takfönster: Klar, ersättning med 50% ca 80 tkr.
- Slutprognosen för projektet är 97 mkr.
- Avskrivning påbörjas 2017-08-31.

Tidplan

Planeringen för projektet är i dagsläget:

- Slutlig dokumentation och överlämning klar i oktober.
- Lab-installationer och flytt sker i oktober.
- Avveckling av fellista klar i november.
- Slutrapport och avslut av projektet klar i november.
- Intrimning av värme och kyla görs i vinter (jan-feb).
- Reklamation grundläggning kommer ej att kunna krediteras projektet förrän under 2018.

// Mats Strandberg

Projekt och planering
Jan Mattsson

Lägesrapport – Nytt miljötillstånd

Styrelsemötet 2017-10-27

Projektläget

Ansökan om nytt miljötillstånd för Ryaverket är klar och lämnades in till Länsstyrelsen den 8 september. Omfattning och villkor för det ansökta tillståndet är i enlighet med vad Gryaabs styrelse löpande har informerats om.

Alla ansökningshandlingar finns tillgängliga på Gryaabs hemsida.

Ansökan

Ansökan utgörs av tre delar:

- **Tillståndsansökan**
1 bilaga
- **Teknisk beskrivning**
7 bilagor
- **Miljökonsekvensbeskrivning**
13 bilagor

Tidplan

Länsstyrelsen och remissinstanserna beräknas tidigast begära kompletteringar av ansökan under slutet av november månad 2017.

Ekonomi

Budget för projektet är fastställd till 5,5 mkr, fram till och med juli har 4,5 mkr upparbetats. Slutprognosen för projektet är nu inom budget om 5,5 mkr.

Månadsrapport augusti 2017

Reningsresultat

Resultat	Medelvärde mg/l		
	Fosfor	Kväve	BOD ₇
Augusti 2017	0,25	4,59	6,6
Året	0,21	6,98	7,13
Mars-maj	0,23	7,1	7,7
Juni-aug	0,22	4,6	5,9

Villkor i utgående vatten**Fosfor, mg/l**

Gränsvärde för året 0,4

Riktvärde för året 0,3

Mars-maj, riktvärde 0,3

Juni-augusti, riktvärde 0,3

Kväve, mg/l

Riktvärde för året 10

BOD₇, mg/l

Gränsvärde för året 10

Hydraulisk belastning

Tillrinningen har varit låg under augusti. Förbiledning av biosteget har skett under en dag och hela det förbiledda flödet, d.v.s. 3527 m³, var då enbart mekaniskt renat. Förbiledningen skedde i samband med uppstart efter stoppet den 23 augusti.

Sedimentering

Slamegenskaperna har varit bra och eftersedimenteringens kapacitet har varit måttlig med ett medelflöde på 8,0 m³/s under månaden.

Kemiska och biologiska processer

Utgående fosforhalt har varit måttlig och kvävehalten i utgående vatten har fortsatt varit mycket låg. Nitratproduktionen i biobädden var 3931 kgN/d och till detta kommer nitratproduktionen från den nya efternitrifikationen som var 2089 kgN/d.

Slamhantering

Totalt producerades 4393 ton slam på Ryaverket. Torrsubstans på avvattnat slam har varit låg med ett medel för månaden på 24,4 %. Följande Revaq slampartier har producerats under augusti: 1731, 1732, 1733, 1734 och 1735. Alla fem är godkända.

Tillgänglighet reningssteg

Planerade stopp på verket skedde den 23 och 30 augusti. Stopp på verket påverkar reningen negativt. Planerat stopp och tömning av aktivslamlinje 2 utfördes den 23 till och med den 24 augusti.

Tester med seriedrift av rötkammarna för ökad gasproduktion har pågått sedan januari månad. Arbetet med planeringen för ett permanent driftsätt istället för parallelldrift fortsätter.

Provdraft av den nya anläggningsdelen för efternitrifikation, EN, pågår. Anläggningsdelen presterar bra och ger ett viktigt bidrag till kvävereningen. Provdraft och intrimning av den nya slamavvattningsutrustningen med skruvpressar pågår också.

Analysmetod

Inga ändringar beträffande hanteringen och analys av prover har skett sedan föregående rapport

Bilagor

1. Vatten - analysresultat samt massbalanser av tungmetaller och näringsämnen
2. Slam - analysresultat av tungmetaller och näringsämnen, organiska miljöanalyser samt metaller
3. Vatten - diagram över analysresultat och flöde

Vatten - analysresultat samt massbalanser av tungmetaller och näringsämnen, månadsresultat

Flöden (dygnsmedelflöden)

Inkommande vatten ¹			Kemiskt/biologiskt behandlat ³			Förbilett vatten ¹		
medelflöde	max	min	medelflöde	max	min	medelflöde	max	min
m ³ /s	m ³ /s	m ³ /s	m ³ /s	m ³ /s	m ³ /s	m ³ /s	m ³ /s	m ³ /s
3,46	4,98	2,47	3,46	4,98	2,47	0,00	0,03	0,00

Koncentrationer i vatten

		Inkommande vatten ²			Utgående vatten ³		
		medel	max	min	medel	max	min
Totalfosfor	mg/l	4,4	5,6	3,5	0,25	0,35	0,16
COD_{Cr}	mg/l	424	530	350	41	48	34
BOD₇	mg/l	187	210	140	6,6	9,0	5,0
Totalkväve	mg/l	33	36	27	4,6	6,8	2,6
Ammoniumkväve	mg/l	22	26	18	2,4	4,3	0,6
TOC⁴	mg/l	77	77	77	9	9	9
Kviksilver	ug/l	0,099	0,10	0,09	0,02	0,02	0,02
Kadmium	ug/l	0,11	0,11	0,1	0,01	0,01	0,01
Bly	ug/l	3,7	4,0	2,6	0,1	0,11	0,07
Koppar	ug/l	62	64	54	7,1	7,8	4,4
Krom	ug/l	3,0	3,2	2,1	0,46	0,5	0,3
Nickel	ug/l	3,3	3,4	2,7	2,1	2,1	2,0
Zink	ug/l	92	100	88	8,2	9	8

Massflöden i vatten

		Inkommande avloppsvatten	Utgående Vatten ⁴	Procentuell Avskiljning %
Fosfor	ton	40	2,3	94,4
Kemisk syreförbrukning	ton	3882	377	90,3
Biologisk	ton	1722	61	96,5
Totalkväve	ton	303	43	85,9
Ammoniumkväve	ton	206	23	88,9
Kviksilver	kg	0,91	0,04	95,7
Kadmium	kg	1,01	0,02	98,1
Bly	kg	34	0,94	97,3
Koppar	kg	577	65	88,7
Krom	kg	27	4,23	84,6
Nickel	kg	30	19,2	36,4
Zink	kg	853	76	91,1

¹ Obehandlat avloppsvatten

² Avloppsvatten som genomgått hela den ordinarie behandlingsprocessen.

³ Samlat utgående vatten där både det vatten som genomgått ordinarie behandling och förbilett vatten ingår.

⁴ TOC analyseras på ett veckoprov under månaden, normalt första hela veckan i månaden, av ackrediterat labb.

Bilaga 2

Slam - Analysresultat av tungmetaller och näringsämnen, organiska miljöanalyser samt metaller

Tungmetaller och näringsämnen, veckoprover ⁵

Vecka	Gränsvärde enligt SFS 1998:944 (mg/kg TS)	1731	1732	1733	1734	1735
Bly	100	23	22	21	26	22
Kadmium	2	0,82	0,81	0,79	0,94	0,81
Koppar	600	390	380	400	400	390
Krom	100	18	19	19	22	21
Nickel	50	16	15	17	17	16
Zink	800	720	710	770	760	760
Kviksilver	2,5	0,32	0,25	0,33	0,32	0,41
Silver	-	1,7	1,5	1,4	2,8	1,8
Vismut	-	5,6	5,4	5,2	6,6	5,5
Torrsubstans (%)		23	23	21,3	22,7	24,3
Kväve (g/kg)		48	48	52	48	49
Ammonium-N (g/kg)		13	13	14	15	14
Fosfor tot (g/kg)		31	31	33	33	34

Organiska miljöanalyser, kvartalsprov

	Riktvärde enligt NV Rapport 4418 (mg/kg TS)	Kvartal 1	Kvartal 2	Kvartal 3	Kvartal 4
Nonylfenol	50	9,8	12		
PCB Summa 7 st	0,4	0,052	0,024		
PAH Summa 6 st*	3,0	1,36	1,3		
LAS (linjära alkylsulfonater)	-	1200	620		

* benso(a)pyren, benso(b + k)fluoranten, benso(ghi)perylene, fluoranten, Indeno(1,2,3-cd)pyren

Metaller, kvartalsprov⁶

		Kvartal 1 mg/kg TS	Kvartal 2	Kvartal 3	Kvartal 4
Al	aluminium	34 900			
As	arsenik	3,33			
Au	guld	0,277			
B	bor	9,94			
Ba	barium	273			
Be	beryllium	0,764			
Ce	cerium	36,5			
Co	kobolt	5,32			
Cs	cesium	1,28			
Dy	dysprosium	2,5			
Er	erbium	1,37			
Eu	europium	0,469			
Ga	gallium	7,21			

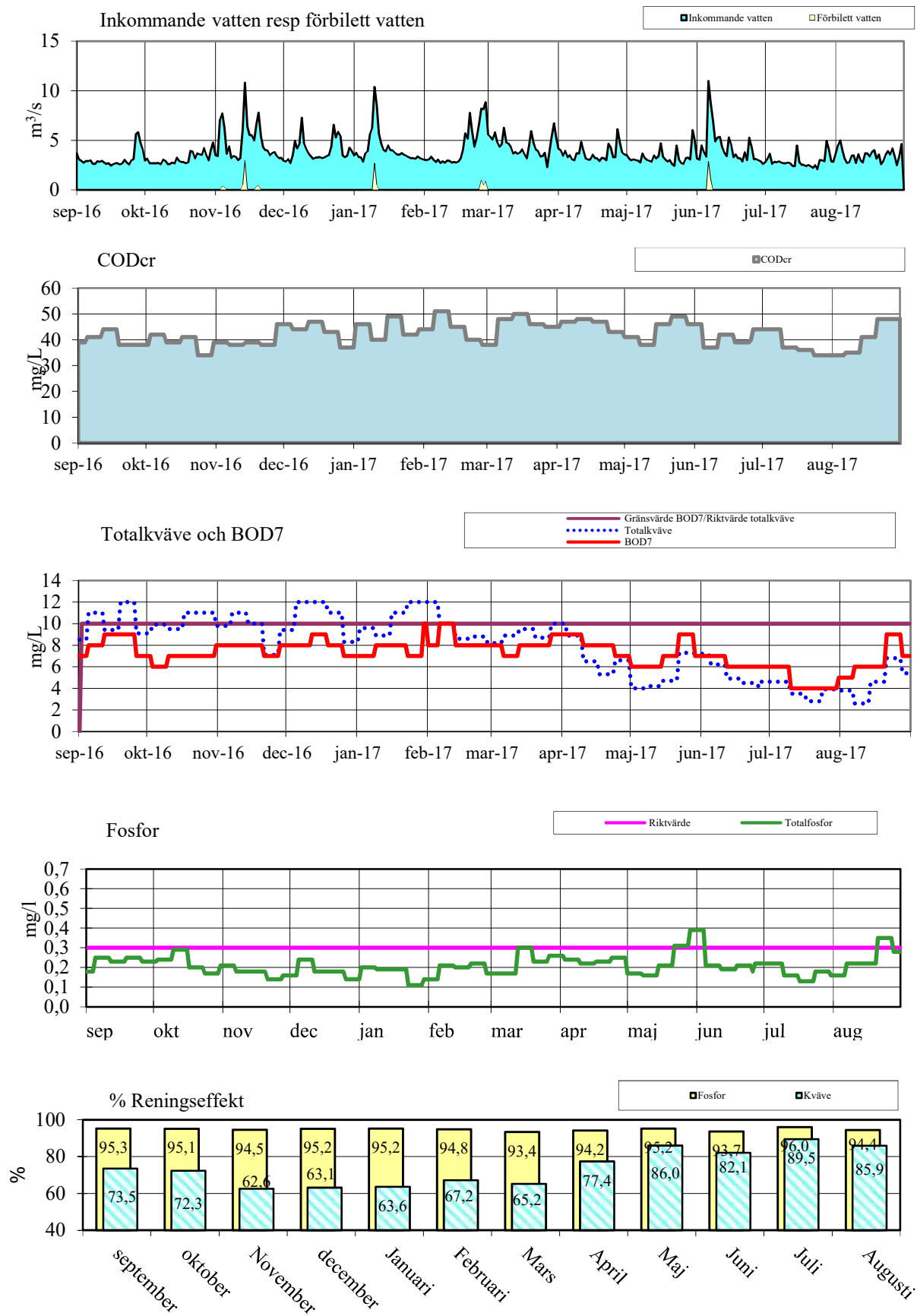
⁵ Analyserna är utförda på samlingsprov från en vecka och är utförda vid ackrediterat laboratorium

⁶ Analyserna är utförda på samlingsprov från månaderna som ingår i kvartalet och är utförda vid ackrediterat laboratorium

Gd	gadolinium	3,04			
Ge	germanium	<5			
Hf	hafnium	1,35			
Ho	holmium	0,525			
In	indium	0,0513			
Ir	iridium	<0,01			
La	lantani	21,9			
Li	litium	6,05			
Lu	lutetium	0,176			
Mn	mangan	364			
Mo	molybden	4,61			
Na	natrium	2570			
Nb	niob	4,52			
Nd	neodym	18,1			
Pd	palladium	<0,05			
Pr	praseodym	4,9			
Pt	platina	<0,01			
Rb	rubidium	28,1			
Re	rhений	<0,01			
Rh	rodium	<0,05			
Ru	rutenium	<0,05			
S	svavel	9780			
Sb	antimon	2,16			
Sc	skandium	1,98			
Se	selen	<0,5			
Si	kisel	46 300			
Sm	samarium	3,46			
Sn	tenn	15,3			
Sr	strontium	103			
Ta	tantali	0,372			
Tb	terbium	0,448			
Te	tellur	<0,3			
Th	torium	4,19			
Ti	titan	2020			
Tl	tallium	0,202			
Tm	tulium	0,203			
U	uran	5,45			
V	vanadin	26,8			
W	volfram	8,37			
Y	yttrium	15,1			
Yb	ytterbium	1,34			
Zr	zirkonium	50,7			

Diagram, vattenanalyser, flöden och reningseffekt

Bilaga 3

Fredrik Davidsson, Liza Wellsjö,
Emilie Grubbström, Cecilia Press

Rapport från Uppströmsenheten

Information om händelser från 2017-09-14 till 2017-10-12

Tillståndsprocesser enligt Miljöbalken

Volvo Personvagnar har lämnat en begäran om undantag från begränsningsvärden för två mindre fordonstvättar på Torslandaområdet. I den nya domen 2016-03-31, villkor 24 regleras vilka begränsningsvärden i förorening/tvättat fordon som gäller för parametrarna bly, krom och nickel (samlingsparameter), kadmium, zink och oljeindex för fordonstvättar med färre än 5000 tvättar per år av personbilar eller 1000 per år av andra fordon såsom lastbilar eller bussar. Bolaget har begärt undantag för två manuella tvättplatser där 3-5 bilar respektive 5-10 bilar i veckan tvättas. Bolaget anger för båda tvättplatserna att godkända tvättkemikalier används och att vatten renas i oljeavskiljare. Villkoret ger tillsynsmyndigheten rätt att medge undantag från villkorets begränsningsvärden i enskilda fall för tvättanläggningar med färre än 1250 personbilstvättar resp. 250 tvättar per år om tvättanläggningen endast används tillfälligt och för enstaka fordon.

Vi har i vårt yttrande till länsstyrelsen ifrågasatt om tillsynsmyndigheten såsom villkoret är formulerat och med den uppgivna mängden tvättade fordon kan medge undantag från begränsningsvärdena. I det fall länsstyrelsen går bolaget tillmötes menar vi att utsläppsbegränsningar från oljeavskiljare som är i linje med villkor 27, som reglerar övriga oljeavskiljare, bör föreläggas.

Huvudförhandlingar i mark- och miljödomstolen gällande **Västlänken** pågår under veckorna 40, 41 och eventuellt 42. Vår främsta uppgift under förhandlingarna är att jobba för att Trafikverket ska få villkor som reglerar utsläpp av processvatten och inläckande grundvatten till spillvattennätet.

Vi har yttrat oss över provtagning på utgående vatten från **ISS Facility Services ABs** tågtvätt. Bortsett från att provtagningen gjorts under fel del av året så hade vi inget att invända gällande resultaten.

Utsläpp

Inga kända händelser sedan förra rapporten.

Övrigt

Dygnet mellan den 26-27 september genomfördes den första provtagningen (av totalt fyra) i hushållsspillvattenprovtagningen. Prov togs vid Oxledsvägen (Askim), Norumsgärde (Tuve) samt på inkommande vatten vid Ryaverket. Nästa provtagning kommer att genomföras i slutet av november.

Inkomdatum	Diariernr	Ärende	Händelse	Avsändare/Mottagare	Handläggare
2017-03-22	0052/17	Ledningens genomgång 2017	Långmöte 2017-03-16	Gryaab AB	Line Norlin
2017-05-02	0114/17	Upphandling - Fossilfri metanol	Administrativa föreskrifter	Gryaab AB	Christina Nilsson
2017-05-29	0114/17	Upphandling - Fossilfri metanol	Anbud - samtliga aktörer	Helm Skandinavien AS, Perstorp Oxo / Gryaab AB	Christina Nilsson
2017-05-31	0114/17	Upphandling - Fossilfri metanol	Anbudsöppning	Gryaab AB	Christina Nilsson
2017-06-19	0114/17	Upphandling - Fossilfri metanol	Tilldelningsbeslut	Gryaab AB / Helm Skandinavien AS, Perstorp Oxå	Christina Nilsson
2017-06-30	0114/17	Upphandling - Fossilfri metanol	Kontroll av eventuellt överklagande	Gryaab AB / Förvaltningsrätten	Christina Nilsson
2017-07-12	0106/17	Upphandling - Berganläggningsarbeten	Administrativa föreskrifter	Gryaab AB	Christina Nilsson
2017-08-29	0106/17	Upphandling - Berganläggningsarbeten	Anbud - alla sökanden	BESAB AB / Gryaab AB	Christina Nilsson
2017-09-01	0106/17	Upphandling - Berganläggningsarbeten	Anbudsöppning	Gryaab AB	Christina Nilsson
2017-09-11	0106/17	Upphandling - Berganläggningsarbeten	Tilldelningsbeslut	Gryaab AB / BESAB AB	Christina Nilsson
2017-09-14	0056/17	Månadsrapporter - reningsresultat	Gryaabs månadsrapport för juli 2017	Gryaab AB	Karl-Emil Videbris;Liza Wellsjö
2017-09-19	0053/17	Delegationer vid frånvaro 2017	AJO ersätter DLU 22/9	Gryaab AB	Line Norlin
2017-09-20	0060/17	Begäran av allmän handling 2017	Begäran - Ramavtal för konsultuppdrag inom området	Glykol AB / Gryaab AB	Karin van der Salm;Line Norlin

Inkomdatum	Diariernr	Ärende	Händelse	Avsändare/Mottagare	Handläggare
			riskanalys		
2017-09-20	0111/17	Banantomten - Färjestaden 20:1	Bygglov parkeringsplats och upplag - BN 2016-010403	Göteborgs stad, Stadsbyggnadskontoret / Gryaab AB	Jesper Normén
2017-09-21	0089/17	Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland, förslag till regionalt åtgärdsprogram för miljömålen 2017-2020	Protokollsutdrag KS 2017-09-06 § 629 Remiss från Länsstyrelsen - Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland, förslag till regionalt åtgärdsprogram för miljömålen 2017-2020	Stadsledningskontoret Göteborg / Gryaab Ab	Anders Åström;Cecilia Press;Karin van der Salm
2017-09-22	0051/17	Styrelseprotokoll 2017	Protokoll Nr 3/2017 - sammanträdesdatum 2017-06-16		Ellinor Günther;Karin van der Salm;Line Norlin;Mina Karimi
2017-09-22	0055/12	Stämning Tunnel Lerum	Confirmation of reference for Spillvattentunnel Lerum - Partille	Gryaab AB / BeMo	Mats Strandberg
2017-09-22	0103/13	Elenergi	Prislåsning Gryaab 2017-09-22	Gryaab AB / E.ON	Christina Suneblad
2017-09-22	0106/06	Serviceavtal: SA50711 Ninolab	Avtalsuppsägning - sista dag 2017-12-31	Gryaab AB / AB Ninolab	Lucica Enache
2017-09-22	0106/17	Upphandling - Berganläggningsarbeten	Kontroll av eventuellt överklagande	Gryaab AB / Förvaltningsrätten	Christina Nilsson
2017-09-22	0116/17	BESAB AB - berganläggningsarbeten	Avtal t.om 2019-11-30	Gryaab AB / BESAB AB	Christina Nilsson
2017-09-22	0218/08	Serviceavtal AB Ninolab	Uppsägning av avtal - sista dag 2017-12-31	Gryaab AB / AB Ninolab	Anette Johansson

Inkomdatum	Diariennr	Ärende	Händelse	Avsändare/Mottagare	Handläggare
2017-09-25	0168/15	Upphandling - förbrukningsmateriel och kemikalier för laboratorie	Avtalsförlängning t.om 2018-12-31	Gryaab AB / VWR International AB	Christina Suneblad
2017-09-26	0060/17	Begäran av allmän handling 2017	Svar på begäran - Ramavtal för konsultuppdrag inom området riskanalys	Gryaab AB / Glykol AB	Karin van der Salm;Line Norlin
2017-09-26	0060/17	Begäran av allmän handling 2017	Begäran och svar - kostnad marknadsföring Öppet Hus	SVT Nyheter Väst / Gryaab AB	Karin van der Salm;Line Norlin
2017-09-26	0078/17	Förslagskommittén	Förslagsprotokoll 2017-09-15	Gryaab AB	David I'Ons
2017-09-26	0110/17	Göteborgs Stads näringslivsstrategiska program	Remiss – Göteborgs Stads näringslivsstrategiska program		Line Norlin
2017-09-26	0153/16	Begäran om allmänna handlingar	Begäran och svar - kostnad marknadsföring Öppet Hus	SVT Nyheter Väst / Gryaab AB	Anders Åström
2017-09-26	0214/10	Slamtömningsstationer	Avtal - Alingsås kommun - nyttjande av samtliga Gryaabs tämningsstationer	Gryaab AB / Alingsås kommun, Tekniska Förvaltningen	Sven-Ove Pettersson
2017-09-27	0073/12	System för driftsäkerhet	Tillägg till serviceavtal 40008798 (700023144)	Gryaab AB / Atlas Copco	Robert Wadstedt
2017-09-27	0112/17	Anmäld reklam - 1709-197	Information om anmäld reklam - ärende 1709-197	Reklamombudsmannen / Gryaab AB	Karin van der Salm
2017-09-27	0112/17	Anmäld reklam - 1709-197	Mottagningsbevis på anmälan - ärende 1709-197	Gryaab AB / Reklamombudsmannen	Karin van der Salm
2017-10-02	0055/17	Polisanmälningar 2017	Polisrapport klotter - Bräcke	Polismyndigheten / Gryaab AB	Jesper Normén;Karin van der Salm;Sven-Ove Pettersson

Inkomdatum	Diariernr	Ärende	Händelse	Avsändare/Mottagare	Handläggare
2017-10-02	0170/15	Uppföljningsrapporter till ägarkommunerna	Uppföljningsrapport 2_2017, Gryaab AB	Gryaab AB / ägarkommuner	Line Norlin
2017-10-03	0060/17	Begäran av allmän handling 2017	Förfrågan och svar - titel på de som sköter diarieföringen av allmänna offentliga handlingar	AB Familjebostäder, via Göteborgs kontaktcenter / Gryaab AB	Karin van der Salm;Line Norlin
2017-10-04	0060/17	Begäran av allmän handling 2017	Svar på - kostnad marknadsföring Öppet Hus	Gryaab AB / SVT Nyheter Väst	Karin van der Salm;Line Norlin
2017-10-05	0053/17	Delegationer vid frånvaro 2017	RWA ersätter DLU 2017-10-06	Gryaab AB	Line Norlin
2017-10-05	0053/17	Delegationer vid frånvaro 2017	AJO ersätter DLU 10-12 oktober 2017	Gryaab AB	Line Norlin
2017-10-05	0056/17	Månadsrapporter - reningsresultat	Gryaab's månadsrapport för augusti 2017	Gryaab AB	Karl-Emil Videbris;Liza Wellsjö
2017-10-05	0112/17	Anmäld reklam - 1709-197	Yttrande på anmäld reklam - ärende 1709-197	Gryaab AB / Reklamombudsmannen	Karin van der Salm
2017-10-09	0053/17	Delegationer vid frånvaro 2017	Susanne Tumlin är TF AC för UKM 10-13/10 2017	Gryaab AB	Line Norlin
2017-10-09	0053/17	Delegationer vid frånvaro 2017	SOP är tf VD 10-13/10	Gryaab AB	Line Norlin
2017-10-10	0112/17	Anmäld reklam - 1709-197	Avvisad anmälan ärende 1709-197	Reklamombudsmannen / Gryaab AB	Karin van der Salm
2017-10-13	0060/17	Begäran av allmän handling 2017	Begäran och svar - fakturor för angivna företag	Expressen / Gryaab AB	Karin van der Salm;Line Norlin
2017-10-16	0053/17	Delegationer vid frånvaro 2017	JEI ersätter SOP som AC-TF tisdag 2017-10-17	Gryaab AB	Line Norlin

Inkomdatum	Diariernr	Ärende	Händelse	Avsändare/Mottagare	Handläggare
2017-10-16	0053/17	Delegationer vid frånvaro 2017	OFR ersätter DLU 17 oktober	Gryaab AB	Line Norlin
2017-10-17	0070/15	Projekt - Flyktväg Röda Sten	Beslut om slutbesked - Majorna 140:22	Göteborgs stad, Stadsbyggnadsskontoret / Gryaab AB	Mats Benkel
2017-10-19	0085/13	Projekt EN2013, utökad kväverening	Slutbesked - nybyggnad av kulvertar till bassänger	Göteborgs stad, stadsbyggnadskontoret / Gryaab AB	Anders Åström;Bo Enström;Jan Mattsson;Ulf Gingsjö
2017-10-19	0115/17	Helm Skandinavien A/S - Fossilfri metanol	Ramavtal tom 2018-12-31	Gryaab AB / Helm Skandinavien A/S	Christina Nilsson

Gryaab ska införa och driva system som samlar in och behandlar ägarnas avloppsvatten

[illegible]

[illegible]

Gryaab ska aktivt samarbeta med berörda verksamheter för att underlätta arbetet med att begränsa utsläpp vid källan

[illegible]

Gryaab ska i möjligaste mån tillvarata avloppsvattnets innehåll												
			Bedömd status / faktisk status						Ska finnas med i avdelningsmål			
	U/P	Ansv	Kvartal1	Kvartal2	Kvartal3	Kvartal4	Helår	Drift	TF	UKM	PoP	Stab
Inriktning - Gryaab ska optimera produktionen av biogas med en tydlig begränsning av de ekonomiska riskerna Mål 2018 - 75 GWh producerad Resurser: Ingen specifik budget 2018	P	Drift						X				
Inriktning: Gryaab ska verka för att biogasen utnyttjas optimalt ekonomiskt och miljömässigt Inriktingen ej målsatt då nuvarande användning bedöms som optimal baserat på tidigare utredning												
Inriktning: Gryaab ska verka för optimal utvinning av värme ur det utgående avloppsvattnet Inriktingen ej målsatt då nuvarande användning bedöms som optimal baserat på tidigare utredning												
Gryaab ska fortsätta att öka återföringen av slam till odlad mark inom ramen för certifieringssystemet REVAQ Mål 2018: 30 000 ton slam eller 215 ton P Resurser: Ingen specifik budget	P	Drift						x				

[illegible]

Gryaab ska vara ett kompetensorgan och medverka till forskning och utveckling inom avloppsrening ur såväl ekologiskt, ekonomiskt som beteendeperspektiv

[illegible]

Gryaab ska vara en attraktiv och ansvarsfull arbetsgivare

[illegible]

Gryaab ska vara en attraktiv och ansvarsfull arbetsgivare
75 % av aktiviteterna ska vara genomförda 2018

MÅL	VAD	MÅLGRUPP	GENOMFÖRARE	TIDPUNKT	STATUS	ANSVARIG
Samverkan Göteborgs stad						
Del av staden. Gryaab kommer in tidigare i processer, innan beslut fattas - mer inflytande från Gryaabs sida. Gryaab bidrar till gynnsam utveckling inom staden	Hitta fler naturliga forum, där relationer byggs upp	Ledning	Ledning	kontinuerligt		Ledning
Samverkan brukare	Studiebesöksprogrammet	Årskullar 4-6 klass	Stab	dec		Stab
Samverkan medarbetare	APT med kvalitet och engagemang	Medarbetare	Chefer	mar		Stab
	Introduktionsprogram för nya och gamla Medarbetarsamtal - tydlighet i kraven - individuella utvecklingsplaner		Chefer, VD, Stab	dec		
	Risakanalys, vilken kompetens behövs / saknas		Chefer	mar		
	Successionsplan	Medarbetare	Stab	dec		
			Chefer	dec		Stab
Bästa arbetsplatsen uppföljning	Hålla AI levande och arbeta med resultat från medarbetarenkät	Medarbetare	Ledningsgrupp	dec		Ledningsgrupp
Ekonomi -balans	Kompetens i prognos och budgetarbete	Grupp- och avdchefer	Stab	feb		Stab
Lätt att hitta i verksamhetshandbok	Utveckla struktur i Verksamhets- handbok	Medarbetare	Stab och UKM	mar		Stab
Mekanisk kompetens	Intern mekanisk yrkesskola	Medarbetare	Drift och Stab	dec		Drift
Investera i Gryaab	Skaffa kompetens för att få intressenter att vilja investera i Gryaabs anläggning	Ledningsgrupp	Extern	dec		Ledningsgrupp

UKM
Ann Mattsson

Utveckling tillskottsvatten

Från ägardialogen den 24:e februari 2017

Under ägardialogen diskuterade problematiken med tillskottsvatten som tillsammans med utfallet av kommande miljötillstånd är avgörande för vilka investeringar som kommer att krävas i reningskapacitet. Nyligen gjorda prognoser över utvecklingen av tillskottsvatten visar på en fortsatt ökning av tillskottsvatten.

Bolaget får i uppdrag att återrapportera hur man samverkar och deltar i forum för stadsplanering och stadsutveckling i syfte att bidra till lösningar i problematiken med tillskottsvatten. Vilken bedömning gör styrelsen av i vad mån man kan göra sig hörd i frågan om tillskottsvatten?

Gryaabs redovisning till ägarrådet

Bakgrund

Som dimensioneringsunderlag inför senaste utbyggnaden gjordes en prognos på hur flödet skulle utvecklas till år 2030, beaktat klimatscenarier och planerade åtgärder på ledningsnätet samt att stadsutveckling skulle ske i enlighet med Göteborgs stads dagvattenplan och dagvattenhandbok. Arbetet gjordes i samarbete mellan Gryaab och dåvarande Göteborg Vatten av DHI i form av avancerad hydraulisk modellering av systemen och kalibrerades med historiska data. Beräkningarna angav minskade tillskottsvattenmängder. Jämförelser av det faktiska flödesutfallet med prognosen indikerade dessvärre högre flöden än prognosen, även om hänsyn togs till nederbördsvariationer. Detta ledde till ett stort antal möten mellan Gryaab och ägarna och ytterligare noggranna beräkningar och i maj 2016 kunde Kretslopp och vatten bekräfta att tillskottsvattenmängderna ökar även när man kompenserat för kända faktorer som ansluten yta och nederbörd. Den nya prognosen indikerar att flödena kommer att öka även framöver och att de planerade åtgärderna troligen inte är tillräckliga för att vända trenden.

Vilken bedömning gör styrelsen av i vad mån man kan göra sig hörd i frågan om tillskottsvatten?

Gryaab har möjlighet att delta i ett stort antal möten med relevanta aktörer i Göteborgs stad, likasom övriga ägarkommuner, och att framföra budskapen om hur de höga flödena påverkar avloppsvattenreningen och framtida investeringar på Gryaab (se bilaga). Det är Gryaabs uppfattning att deltagarna på mötena har hört och förstått att:

- Ryaverket tar emot ovanligt mycket tillskottsvatten jämfört med andra stora svenska städer. De höga flödena är också högre än vid de jämförbara anläggningarna.
- De stora tillskottsvattenmängderna orsakar stora kostnader och stor miljöpåverkan.
- Även korta perioder med höga flöden har en stor påverkan eftersom det är de höga flödena som bestämmer den nödvändiga kapaciteten på ett reningsverk.
- Ju strängare reningskraven är desto kostsammare anläggningar och desto mindre acceptans för förbiledning finns.

Dock var det vid mötena vanligt att den besökta förvaltningen eller avdelningen ansåg att det var svårt att ändra vattenhanteringen i stadens processer. Hinder för att planera och bygga för lokal dagvattenhantering kunde vara organisatoriska, ekonomisk eller legala, eller brist på tid eller personal. Det var inte heller uppenbart att alla kände till dagvattenhandboken, eller att den politiska organisationen prioriterade att den följdes om det skulle fördröja till exempel bostadsbyggande.

Gryaab har bidragit till Kretslopp och vattens arbete med värderingstal. Arbetet har lett till mer rättvisande värderingstal, vilket innebär att fler åtgärder för att minska tillskottsvattenmängderna kommer att anses lönsamma och därmed kunna motiveras ekonomiskt.

Gryaab har alltså gjort sig hörd i frågan.

Hur samverkar Gryaab och deltar i forum för stadsplanering och stadsutveckling i syfte att bidra till lösningar i problematiken med tillskottsvatten?

Gryaabs uppdrag som regionalt bolag är att leda vatten från en anslutningspunkt i respektive kommun till Ryaverket och där rena det innan det leds till recipient. Gryaab har inget formellt mandat eller rådighet att styra stadsplanering och stadsutveckling i ägarkommunerna. Det finns ändå flera sätt att bidra till lösningar som Gryaab har praktiserat.

Tekniskt har Gryaab åtminstone under de tre senaste decennierna arbetat med att utveckla och införa reningsmetoder för att hantera nya villkor trots höga flöden, samt att styra flödena och utnyttja tunnelvolymerna för att i samverkan med ägarna minimera utsläpp av orenat avloppsvatten och optimera reningen. Gryaab har genom åren deltagit i och bidragit aktivt till ett stort antal utvecklingsprojekt tillsammans med Göteborg och andra ägarkommuner exempelvis angående hantering av lakvatten och vattenverksslam och köksavfallsvarnar.

Gryaab lämnar, som representant för VA-huvudmannen, remissvar till miljöinstanser avseende reglering av vad prövade verksamheter får släppa till avloppssystemet. Detta är en god möjlighet att förhindra att annat än spillvatten leds till spillvattenledningen. Grundprincipen för Gryaabs yttranden är att enbart vatten som uppstår inomhus får släppas till avlopp från prövade verksamheter och industrier (och då givetvis enbart om det uppfyller kvalitetskrav). Vatten som uppstår utomhus är dagvatten och ska avledas som sådant. Om det är förorenat har verksamhetsutövaren ansvar för att rena dagvattnet. Ett hinder för detta har ibland varit de kvalitetskrav som miljöförvaltningen ställer, eller av verksamhetsutövaren upplevs ställa för

utsläpp till recipient. Kretslopp och vatten och miljöförvaltningen har haft en konstruktiv diskussion som har lett till en tolkning/tillämpning av kvalitetskraven som förenklar lokal hantering av dagvatten.

Gryaab har initierat, deltagit i eller drivit ett stort antal lokala eller nationella utvecklings- och forskningsprojekt och andra samarbeten för att kvantifiera effekten av tillskottsvatten på reningsverkets funktion, kostnader och miljöpåverkan. Därigenom har Gryaab, tillsammans med andra som sett samma problem, bidragit till att frågan kommit upp på agendan såväl i Göteborg som i övriga världen.

Gryaab har alltså inga formella mandat att genomföra lösningar i ägarkommunerna men bidrar på olika sätt genom att:

- Utveckla tekniska lösningar för att hantera mer vatten på Ryaverket.
- Informera ägarkommunerna om konsekvenserna av tillskottsvattenmängderna och göra dem delaktiga i valen av framtida lösningar för Ryaverket.
- Utveckla verktyg för att prioritera åtgärder i staden samt att hantera vattenmängderna för stunden så att de gör minst skada (i nära samarbete med Kretslopp och vatten).
- I uppströmsarbetet motarbeta att nederbördsrelaterade strömmar når spillvatten-systemet.
- Bidra med kunskap och underlag till de val som ägarkommunerna gör angående exempelvis hantering av lakvatten från deponier, vattenverksslam, köksavfallskvarnar, och andra strömmar som har en stor påverkan på belastningen eller flödena till Ryaverket.
- Informerat ägarkommunerna om hur deras kvalitetsnormer för utsläpp av dagvatten till lokala recipienter har påverkat möjligheten att minska tillförseln av sådana vatten till Ryaverket.
- Ta fram underlag och informera ägarkommunerna om hur användning av framförallt koppar i utvändigt byggnadsmaterial påverkar möjligheten att minska tillförseln av dagvatten till Ryaverket.
- Genom samarbete med Chalmers med flera högskolor och andra aktörer forskat och presenterat data i vetenskapliga och branschgemensamma sammanhang som tydliggör problematiken med tillskottsvatten till avloppsreningsverk.

Karin van der Salm
Tf vd

Gryaabs kontinuerliga arbete för att säkerställa en effektiv verksamhet

Från ägardialogen den 24:e februari 2017

Dialog avseende hur Gryaabs styrelsen arbetar med att säkerställa effektivitet och kontinuerlig optimering av verksamheten hanns inte med vid mötet mellan ägarrådet och styrelsen.

Gryaabs styrelse fick i uppdrag att skriftligt återrapportera hur man i bolaget arbetar med att kontinuerligt säkerställa en effektiv och optimal verksamhet och bemanning samt vilka jämförelser Gryaab arbetar med. Denna rapporten redovisar Gryaabs kontinuerliga arbete och utgör underlag för att vid kommande ägardialog under 2017 genomföra dialog avseende frågeställningen.

Gryaabs redovisning till ägarrådet

Gryaab arbetar med att säkerställa en effektiv, optimal verksamhet och bemanning genom att följa upp verksamheten på olika sätt. Utöver den månadsvis ekonomiska uppföljningen och kvalitetsuppföljningen av verksamheten följs även verksamheten i ett långtidsperspektiv.

Ekonomiska data för verksamheten har följts från 1972 och framåt. Data normaliseras med hjälp av KPI-index. Ur den ekonomiska datan tas nyckeltal fram, som är ett mått för hela verksamheten och dess delverksamheter.

Verksamheten i sin helhet följs upp genom nyckeltal för totala nettokostnaden i förhållande till mängden tillrunnet vatten, anslutna personer samt mängd avskiljd förorening.

Kostnadsutveckling för driften, kärnverksamheten på Gryaab, följs upp genom nyckeltal för den totala driftkostnaden i förhållande till mängden tillrunnet vatten. Effektiviteten av driften följs även upp genom sina olika delmoment såsom kostnaden för slam per ansluten person samt el- och kemikaliekostnad per ansluten person.

Bedömning om optimal bemanningen på Gryaab följs upp och analyseras genom nyckeltal för antal arbetade timmar per år samt personalkostnad per ansluten person.

Investerings- och förnyelsetakten följs upp och analyseras genom två nyckeltal, avskrivningar per ansluten person och finansiella kostnader per ansluten person.

Alla nyckeltal analyseras utifrån årlig utveckling och långsiktig trend. För att kunna jämföra våra nyckeltal med andra verksamheter har, för ett antal år sedan, ett samarbete med

Käppalaverket och Syvab inletts. Båda verken ligger i Stockholm och är organisatoriskt, storleksmässigt och driftmässigt jämförelsebara med Gryaab. I analysen behöver man dock vara medveten om en del skillnader i förutsättningarna för verksamheterna. I analysen beaktas och kommenteras skillnaderna.

Analysen görs årligen av vd och redovisas på styrelsemöte i april.

Karin van der Salm
Tf VD

Minnesanteckningar Presidie Nr 5/2017

Namn	Närvaro	Delges	Namn	Närvaro	Delges
Peter Runström, Ordförande	X	x	Claes Johansson 2:a vice ordförande	x	X
Catrin Björkman, 1:a vice ordförande		x	Karin van der Salm Tf VD	x	x

0. VD redovisade läge angående uppmärksamhet i SVT Väst kring kostnader för informationskampanj, anmälan till reklamombudsman samt miljödomstolsförhandlingarna angående Västlänken.
1. Gryaabs ekonomi, lån:
 - a) Presidiet gick igenom lånesituationen och hade inga synpunkter på utskickad
2. sammanställning.
 - b) Vd gick igenom månadsrapport september och förklarade orsaker till avvikelse från
3. budget 2017.
4. Gryaabs budget 2018.

VD gick igenom förslag till budget 2018 samt långtidsprognos 2018-2022. Presidiet ställde sig positiv till att reglera avgiftsutveckling i långtidsprognosen genom att aktivt jobba med Gryaabs obeskattade reserver. VD stämmer av regleringen med Stadshus AB.

VD föreslog att framöver behandla långtidsprognosen på våren. Presidiet ställde sig positiv till förslaget.
5. Kvalitet, säkerhet & miljö

Vd gick igenom "Policy för elinköp för Gryaab". Presidiet beslöt att framlägga tills styrelsen för fastställande.
6. Projekt/utredningar
7. VD redovisade status i projekten EN2013, Lokaler 2012 samt nytt Miljötillstånd. Presidiet beslöt att framlägga till styrelsen för information.
8. Övriga frågor
 - a. Driftläge

Vd redogjorde för driftläget vilket är gott.
 9. b. Uppströmsrapport

Rapporten var inte färdig till mötet.
 - c. Personal

Vd redogjorde för personalsituationen samt att processen med att rekrytera ny driftchef är igång.
 - d. VD gick igenom Gryaabs övergripande mål 2018. Presidiet

10. beslöt att framlägga till styrelsen för information.
 - e. VD redovisade rapporterna till ägardialog. Presidiet beslöt att framlägga rapporterna till styrelsen för beslut.
11. Föredragningslista styrelsemöte 2017-10-27
Presidiet gick igenom och fastställde föredragningslistan
12. Mötet avslutades